

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D 50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o-
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Stranka izjemnih zakonov.

Človek, ki bi danes padel z lune na slovensko zemljo ter bi dobil v roke »Jutro«, bi prišel do prepričanja, da je na svetu ni bolj socialne in bolj slovenske stranke od SDS. Ampak ta zmoti bi se — kakor rečeno — mogla zgoditi le človeku, ki bi danes padel z lune. Za vse slovenske ljudi, ki imajo zdrav razum, malo spomina in trohico poštene iskrenosti, pa je jasno, da SDS nikdar ni bila ne socialna, ne slovenska, ne demokratična — prav nič od vseh teh lepih lastnosti ni na njej, s katerimi se po »Jutru« ponaša.

Za danes vzemimo le njeno »socialno« stran! Socialno mišljenje in delovanje ne obstoji v deklamiranju, ampak v delu. Da, v hujškanju, v netenju strasti in sovraštvu je ta stranka bila vedno velika. Ampak podžiganje strasti in sovraštva ne spada med socialne lastnosti. Ta lastnost spada med izrecno antisocialne elemente, med elemente, ki socialnost ubijajo. Če kje, tukaj velja svetopisemski nauk: »Po njih delih jih boste spoznali!«

Ena največjih in najbolj bistvenih socialnih zahtev delovnega ljudstva je bila: svoboda združevanja, svoboda zborovanja, svoboda tiska in svoboda prepričanja. Stranka, ki se danes hvali, da je socialna in ki že od nekdaj razglasa, da je svobodomiselnost, je te zahteve ter že pridobljene pridobitve modernega socialnega gibanja pri nas poteptala in uničevala do brutalnosti.

SDS je bila tista stranka, ki je sklenila in uveljavila znani izjemni zakon o zaščiti države. Ta zakon, naperjen na zunaj proti komunistom, je bil v resnici naperjen proti vsakemu delavskemu gibanju. Na podlagi tega zakona se je izvajalo nad delavstvom nezastisljano nasilje. Izvrševali pa so to nasilje organi iste SDS, ki je ta zakon sklenila, dokler je bila na vladi. Ista SDS, ki se danes, ko ni več na vladi, proglašala za edino socialno stranko.

L. 1924. za časa zadnjega volivnega boja se je po sklepu in ob sodelovanju SDS, ki je sedela v tedanji volivni vladi, ta izjemni zakon razširil tudi na druge protivladne stranke v državi. Nad našo stranko se ta izjemni zakon formalno sicer ni proglasil, pač pa se je ta izjemni zakon nad našo stranko dejansko uporabljal!

Ali naj navedemo vzgledov, kako se je pod vlado SDS zakon na Slovenskem izvrševal? Register bi bil za celo knjigo preobširen! Le nekaj najznačilnejših vzgledov, da bo vsaj malo osvežen spomin na tiste čase SDSarske antisocialne strahovlade, da bo pametnim lažje primerjati besede z dejanji SDS. In pa tudi za to, da se človek, ki je danes z lune padel, ne bo mogel pozneje izgovarjati, češ da ni vedel, kakšna je SDS v resnici! SDS je bila tista, ki je dala protizakonito ustavljati časopise! SDS je bila tista, ki je, sklicujoč se na izjemni zakon o zaščiti države, ustavila »Domoljub« ter vključil razsodbi sodišča ni dopustila, da bi bil izhajal! SDS je bila tista, ki je razpuščala društva ter je tudi hoteč izrabiti izjemni zakon o zaščiti države, hotela zapleniti premoženje Kat. tiskovnega društva. Dobro se spominjamo še besedi, ki jih je izpregovoril neki ugledni član SDS, ki je v onih dneh terorja, bil ena vodilnih oseb: »Jugoslovanske tiskarne ne bomo razbili, ker jo bomo sami vzeli za svoje liste!«

V tistih dneh terorja in nasilij, ko je vladal PP režim, se je organiziral krvav pohod v Trbovlje, da se delavstvo ukroti velekapitalu. In krotili so delavstvo ter vse socialno misleče ljudi pri nas s silo in revolverji, zlorabljajoč zakon o zaščiti države. Takrat pač ni SDS prišlo na misel, da bi se bila spomnila, da ima tudi kak socialni program. Tega takrat ni potrebovala; saj je imela oblast in bajonete in revolverje. Danes, ko so te izjemne razmere po zaslugi SLS za vselej odstranjene, SDS nima več sredstev za volivni boj.

Zato se je gospoda, ki je vedno služila kapitalu, spomnila, da imajo tudi delovni ljudje volivno pravico, da imajo ti ljudje tudi svoje socialne zahteve. Zato prihaja k njim sedaj, lepo zavita v plašč socialnega mišljenja, ne vedoč, da ji izpod tega plašča vsepovsod sili na dan njeno pravo nesocialno, protiljudsko, protidelavsko, profitarstvo. In če bi to svoje lice ta stranka še tako lepo zakrila s socialnim plaščem, to je gotovo, da ljudje njenih dejanj, ki niso stara niti tri leta, niso še pozabili. In prav zato je njeno maskiranje odveč!

Obsojena na trajno nemoč, obsojena od vseh poštenih ljudi, zapuščena v svoji ne-

Popolno soglasje med Marinkovičem in Vukičevičem.

DAVIDOVIČ SE JE ZALETEL. — O VLADNI KRIZI NI NOBENEGA GOVORA. — VLADA BO NEOMAJNO ZASLEDOVALA SVOJO DOSEDANJO POLITIKO IN PROGRAM.

r Belgrad, 19. julija. (Izv.) Snoči je zunanji minister dr. Voja Marinković nenadoma odpotoval v Skopje, da se tam sestane s predsednikom vlade Veljo Vukičevičem ter mu pri tej priliki sporoči mišljenje svojih prijateljev in obenem obvesti o vtisu, ki ga je napravil Davidovičev govor v Belgradu. Z ozirom na to nenadno potovanje so se v tujkajšnjih krogih ponovno razširile vesti o možnosti vladne krize, češ da bo dr. Marinković, tako so zatrjevali predvsem opozicijski krogi, pri tej priliki stavil predsedniku vlade demokratične zahteve v ultimativni obliki in da so te zahteve takšne narave, da jih predsednik vlade ne bo mogel sprejeti. Vse te vesti so se, kakor poročajo iz Splita, izkazale kot pretrane.

r Skopje, 19. julija. (Izv.) Čim je predsednik vlade Velja Vukičevič zvedel za to, da je zunanji minister odpotoval v Skopje z namenom, da bi se z njim sestel, je takoj odpotoval iz Skoplja in odšel do Leskovca. Tam

je počakal na vlak, s katerim se je pripeljal zun. minister Marinković. Od Leskovca do Niša sta se oba državnika razgovarjala o vseh vprašanih in problemih, ki stoje pred vlado. Konference so se med njima nadaljevale še v Skoplju. Izjav nista dosedaj dajala nobenih. Kakor smo izvedeli, vlada med njima popolno soglasje in sta istih pogledov na vsa vprašanja. O krizi vlade ni nobenega govora. Vlada bo svoj program nadaljevala z vso odločnostjo ne glede na ekstremna nastopanja bodisi posameznih bodisi radikalov, bodisi demokratov. Vlada ima jasno začrtan program in jasno odrejeno nalogo, ki jo mora izvršiti, ne glede na to, ali so posamezniki s tem nezadovoljni ali ne. Sporazum se je dosegel tudi v tistih vprašanih, ki so se zdela bolj težka. Zato je v prihodnjih dneh pričakovati rešitvo vseh teh vprašanj. Oba državnika sta v zasebnih razgovorih odločno pobijala vesti o demisiji vlade in sta izražala zadovoljstvo nad uspehi, ki jih je vladna politika dosegla.

Važna izjava dr. Korošca o sporazumu med SLS in radikali.

g Zagreb, 19. julija. (Izv.) Jutranja »Nar. Politika« prinaša interview z dr. Korošcem.

Dopisnik »Narodne Politike« je obiskal dr. Korošca in ga prosil, da razloži, v čem obstoji sporazum med njim in Vukičevičem. Dr. Korošec se je radevolje odzval prošnji dopisnika. Po kratkem razgovoru je odgovoril na stavljen vprašanja.

»Ali morete povedati vsebino pakta prijateljstva z Vukičevičem?«

»Zakaj ne! Po volitvah v parlament bomo skupno nastopali. Ako bo radikalni klub v vladi, bomo tudi mi v vladi, ker je sigurno, da bomo radikali in mi dobili večino in po volitvah politični položaj v svoje roke.«

»Kaj je na glasovih, da demokratiška zajednica nasprotuje temu paktu?«

»Nobenega razloga nima, da bi nasprotovala, ker je popolnoma izključeno, da bi bil ta pakt naperjen proti demokratiški zajednici. Nasprotno, želi se, da se tudi po volitvah sodeluje z demokratiško zajednico na programu, ki ga bomo postavili po volitvah. Veste, da se bo začelo z velikimi reformami. Zato je potrebno, da se zbere pri izvajanju tega velikega programa čim več strank.«

»Ali more priti Stjepan Radić v kombinacijo, da bi sodeloval v takšni vladi?«

»Stjepan Radić je popolnoma nemošč v vsaki bodoči vladi. Z njim ne more sodelovati nobena stranka. To je Radić že dovoljkrat pokazal. On je tako nestalen, da se mu sploh ne morejo zaupati nobeni državni posli. Radić lahko dobi tudi 315 mandatov, ali vlade ne sme dobiti, ker ne more jamčiti, kam bi privedel državo. Dajati Radiću kroglice, se pravi, metati jih v Savo, da odplavajo v Črno morje. Vsaka druga hrvatska stranka more lažje priti v vlado, toda z Radićem na čelu nikoli. O tem sploh ni govora.«

»Kakšno bo vaše sodelovanje s Hrvati?«

»Naš sporazum sestoji le v parlamentarnem sodelovanju. Nadejamo se, da bo hrvatski narod izvolil tudi takšne ljudi, ki bodo pri teh velikih poslih sodelovali. Ta sporazum prinaša pozitivne rezultate, ne samo za Slovence, ampak tudi za Hrvate. Zato je gotovo, da bo hrvatsko ljudstvo temu delu izreklo zaupanje. Po mojem mnenju bi bilo v interesu hrvatskega naroda, če bi že sedaj volil poslance konstruktivno delujoče Hrvatske pučke stranke.«

Romunski kralji umira.

v Bukarešti, 19. julija. (Izv.) Stanje romunskega kralja je tako težko, da pričakujejo smrti vsak čas. Liberalci javno izjavljajo, da mora sedanja vlada ostati na krmilu najmanj 12 let, tako dolgo, da bo prestolonaslednik Mihael postal polnoleten. Kralj ne more uživati več nobene hrane. Zdravstveni bulletini se ne izdajajo več, ker ni nobenega upanja, da bi se njegovo zdravje še moglo obrniti na bolje.

Nov razkol med JDS.

Osijek, 19. jul. (Izv.) V virovitiški županiji je prišlo med samostojnimi demokrati do razcepa. Juraj Demetrovič, ki je prišel tja, da bi poravnal spor, ni imel nobenega uspeha. Samostojni demokrati iz Slatine in Virovitice, kjer je imela SDS največ glasov, so vstali proti imenovanemu kandidatu. Tako je prišlo do razcepa. Delegati iz Slatine in Virovitice so se vrnili nezadovoljni domov. Posledica tega razcepa je, da so ti disidenti prestopili v zemljoradniško stranko. S tem so se pozicije sam. demokratov v teh dveh okrajih znatno poslabšale in ni izključeno, da ne bodo dobili mandata.

Volivni proglas JMO.

Sarajevo, 19. julija. (Izv.) Jutrišnja »Pravda« prinaša volivni proglas JMO. Proglas je zelo obširen in obsoja Stjepana Radića, ki je pokleknil pred režimom, proti kateremu je sam organiziral ves odpor v Hrvatski. Proglas

moči od vseh, ki so iz strahu nekdanj šli za njo, stoji danes ta stranka v volivnem boju razgaljena in razkrinkana kot zločinec na prangerju. Slovenski narod in vsi, ki se k temu narodu prištevajo, jo poznajo in so nad njo izrekli svojo sodbo in obsodbo: Stranka izjemnih zakonov, stranka terorja in socialnih krivic!

načlaga, da se je za časa ministrovanja njegovega nečaka Pavla Radića pri ministru za agrarno reformo storilo več zla, krivice in protizakonitosti proti muslimanom, kakor za časa njegovih prednikov. Program JMO osiane isti, kakor je bil dolje. Končno pravi proglas, da so liste demokratiške stranke in JMO liste Demokratiške zajednice brez ozira na to, ali kandidirajo na njih kandidati obeh strank ali samo kandidati ene od obeh strank, ki tvorita Dem. zajednico.

PRIPRAVE ZA NOVI PRORAČUN.

r Belgrad, 19. julija. (Izv.) Finančni minister dr. Bogdan Marković je zahteval od vseh ministrov, da pošljejo do 10. avgusta proračunskemu oddelku finančnega ministristva izdelane načrte svojih proračunov za l. 1928-29.

r Belgrad, 19. julija. (Izv.) V vseh pokrajinskih središčih se bodo te dni vršile konference prosvetnih nadzornikov, ki se bodo bavili z izdelavo novega načrta prosvetnega proračuna za leto 1928/29, kakor tudi s krajevnimi vprašanji.

ZAHTEVA PO UKINITVI STANOVANJSKEGA ZAKONA.

r Belgrad, 19. julija. (Izv.) Predsedstvo zveze slovenskih obrtnih združenj je poslalo ministru za socialno politiko Mioviću pismo, s katerim zahteva, da se čimprej ukine sedanji stanovanjski zakon.

Dr. Arangjelović o sporazumu med vlado in dr. Korošcem.

r Belgrad, 19. julija. (Izv.) Današnje »Novosti« prinašajo pod naslovom »Sporazum z g. Korošcem« uvodni članek vseučiliškega profesorja dr. D. Arangjelovića, znanega uglednega znanstvenika. V tem članku pravi dr. Arangjelović, da se je vrnil predsednik vlade Velja Vukičevič z Bleda z dobrimi rezultati svoje politike. Napravil je sporazum z največjo slovensko stranko, ki lahko s polno pravico predstavlja »slovenski del našega naroda«. Če bi bili naši merodajni faktorji bolj uvidni, bi sploh ne bilo potrebno, da so Slovenci padli iz vlade. Dobro, da se napake lahko popravijo, kadar jih človek uvidi. Zdaj je Vukičevič storil dobro, da je napravil ta sporazum vsaj sedaj in si je na ta način zasigural sodelovanje Slovencev v vladi po volitvah. Sporazum Vukičeviča z dr. Korošcem, pravi prof. Arangjelović, je v naši javnosti sprejel z odkritim neodobravanjem samo Pribičević. S stališča tega politika je to razumljivo. Čeprav trdi, da je njegova stranka jugoslovanska, vendar to ni res, ona je samo srbska. Pribičević napada ta Vukičevičev sporazum s slovenskimi »papisti« tudi iz tega razloga, češ, da je ta sporazum naperjen proti »naprednim« elementom v Sloveniji, ki da so vedno bili za našo državno zajednico. Takšna argumentacija Svetozarja Pribičevića ne drži. Četudi so bili nekateri Slovenci za časa vojske proti sodelovanju s Srbi, se vendar ne sme pozabiti hrabri nastop dr. Korošca v dunajskem parlamentu ravno za časa vojske, in sicer glede Srbov in srbskega naroda. Tudi glede slovenskih naprednjakov se ne morejo imeti nobena sentimentalna čuvstva, da bi se zavzelo sovražno stališče nasproti večini, ki je zbrana v SLS, da bi se tretirala kot nasprotnica te države Srbov, Hrvatov in Slovencev. To bi bilo tem manj upravičeno, ker imamo dovolj razlogov verjeti, da SLS isto toliko mara za to državo, kakor oni Slovenci, ki so v SDS. Večina naroda se ne pridobiva za državo, tem, da se smatra narod kot nasprotnik, nego da se gleda tako na sedanost kakor na bodočnost.

Razpust zagrebškega občinskega sveta.

g Zagreb, 19. julija. (Izv.) Kakor smo izvedeli, je razpust zagrebškega občinskega sveta končnoveljavno določen za jutri. Dosedanji župan Heinzel se je radi štrajka v Avstriji zakasnil in se najbrž vrne nocoj. Jutri izidejo »Narodne novine« in bodo prinesle ukaz o razpustitvi občinskega sveta in ukaz o razpisu volitev za 4. septembra.

RAZPUST OSJESKEGA OBČINSKEGA SVETA.

g Osijek, 19. julija. (Izv.) V aktu, s katerim se razpušča osječki občinski svet in katerega je podpisal notranji minister Velja Vukičevič, se navaja, da se socialisti in komunisti niso držali predlogov odbora za kandidature, nego da so glasovali za osebe, ki sploh niso bile predlagane od odbora za kandidature. Nadalje se navaja sporazum med federalisti in komunisti, po katerem so nečelu komunistične stranke federalisti. Iz teh razlogov je občinski svet nesposoben za del in se morajo izvesti nove volitve.

NAČRT O KOMERCIALIZACIJI DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

r Belgrad, 19. jul. (Izv.) Ko bo posebna komisija žel. ministristva končala z deli pri načrtu o komercIALIZACIJI državnih železnic, se bo sklicala širša konferenca, ki se bo bavila s tem važnim vprašanjem. Konferenca se bo vršila v avgustu.

NOGOMETNA TEKMA JUGOSLAVIJA ČESKOSLOVAŠKA.

v Praga, 19. julija. (Izv.) Za nogometno tekmo med Českoslovaško in Jugoslavijo, k se bo vršila 31. julija, je danes kobilan češkoslovaške nogometne zveze določil sledeče moštvo: Planicka, Perner, Seiserth, Hajny, Carvan, Cipera, Telerski, Svoboda, Bejbl, Buc, Kratochvil.

Popolna zmaga mirnih elementov v Avstriji.

Mir in red popoln in zasiguran. - Gospodarska škoda ni prevelika, Moskva dolži socialno demokracijo izdajstva.

Krščanski socialci za sporazum s socialno demokracijo.

Od dogodkov ne sme profitirati reakcija. - Žrtve bodo imele cerkven pogreb.

Anglija za dr. Seipla.

Mir popolen. - Gospodarska škoda bo kmalu popravljena.

v Dunaj, 19. jul. (Izv.) Dunaj in vsa Avstrija nudita zopet sliko popolnega reda in miru. Promet na osebnih vlakih je na vseh progah že normalen. Poštna uprava ima ogromno posla z odpošiljanjem zaostalih pošilk. Vsi brzojavni uradi so preobloženi z delom, ker vse hoče brzojavljati svojem, da jih obvesti o srečno prestalih krvavih dneh. Finančni minister Kienböck je izjavil, da bo gospodarska škoda kmalu popravljena. Treba bo obrestno mero zvišati za 1%. To odredbo pa je hotela vlada izdati itak že 1. septembra. »Neue Freie Presse« ceni gospodarsko škodo radi teh dogodkov na 7 milijonov šilingov. Od tega trpi samo država 5 milijonov radi prekinjenega prometa na železnica. Minister Kienböck ugotavlja dalje, da je država na svojem imetju utrpela občutno škodo, vendar ne tako, da bi bil ogrožen red v državnem gospodarstvu. Ob tej priliki se je pokazala trdnost avstrijske valute, ki se je krepko obdržala. Avstrija je dokazala, da je kos vsem poizkusom, ki bi hoteli ovirati njen razvoj.

Policija se oboroži z oklopnimi avtomobili. - Obrambne organizacije se ne razpuste.

v Dunaj, 19. julija. (Izv.) Kakor poročajo, bodo dunajske policije v najkrajšem času opremili z oklopnimi avtomobili, kakor jih ima berlinska policija. Časopisna poročila, po katerih se pripravljala razpustitev republikanske obrambne zveze in organizacije »Frontkämpfer«, so popolnoma izmišljena. V tem oziru ni bilo še nobenega predloga, še manj pa je res, da bi se bilo o tem že razpravljalo. O razpustitvi republikanske obrambne zveze ni govora, ker člani te zveze niso oboroženi. Nadalje se dementirajo vesti, da bi bili med nemiri vojaki odrekli pokorščino in ostali v vojašnicah. Od 250 aretirancev je bilo dosega izročeni državnemu pravdnstvu 75 oseb. Med obtoženci je veliko ruskih komunistov.

Seja parlamenta bo mirno potekla. - Soc. demokrati in kršč. socialci za mirno poravnavo.

v Dunaj, 19. julija. (Izv.) Na predlog socialistov se bo narodna skupščina sestala v ponedeljek ob dveh popoldne. Seja se bo pričela s kratko žalno slovesnostjo za umrliimi žrtvami. V sporazumu s strankami se bo sestavil kratek program skupščinskega zasedanja, ki bo v nekaj dneh izčrpan. Vsi časopisi se bavijo s sklicanjem parlamenta. »Reichspost« pravi, da je v zadnjem času socialnodemokratska opozicija bila v razgovorih edino le z vlado in z zveznim kanclerjem samim, ne pa z zastopniki meščanskih (reakcionarnih) strank. To bo gotovo omogočilo, da se bo o položaju pomirljiv razpravljalo, in na ta način se bo v Avstriji doseglo zopet pomirjenje. Ne sme biti govora o kakem porazu delavstva, niti o kaki zmagi buržuazije. Komunistični list »Die rote Fahne« ljuto napada socialiste in jim očita, da so z zaključitvijo stavke popolnoma kapitulirali in izdali proletariat.

Pogreb padlih žrtev.

v Dunaj, 19. julija. (Izv.) Na centralnem pokopališču se bodo jutri ob 2 popoldne vršile žalne svečanosti za smrtnimi žrtvami pri dunajskih pouličnih bojih. Pred spominsko cerkvijo je zgrajen ogromen katafalk, kjer je prostora za 80 rakev. Med drugimi bosta govorila pri žalnih svečanostih dr. Seitz za dunajsko mesto in in poslanec Ellenbogen za socialno demokratsko stranko. Med svečanostmi bo v vseh dunajskih tovarnah 15 minut počivalo delo. Izvzete so samo železnice, telefon, brzojav, pošta in drugi najvažnejši obrati. Na pokopališču bo za vse žrtve skupaj določen poseben prostor, ker so bile žrtve katoliške, protestantske in izraelske vere, bodo duhovniki vseh teh treh konfesij pri svečanostih navzoči.

Kako se Moskva tolaži nad 'izdajstvom' soc. demokracije.

v Moskva, 19. julija. (Izv.) Komintern obavlja oklic na avstrijsko delavstvo in na delavstvo vsega sveta, v katerem pozdravlja avstrijsko delavstvo in mu želi uspeha. Socialni demokraciji očita, da je napravila izdajo nad

delavskim razredom ter označuje dunajsko stavko in nemire kot bojni signal v središču Evrope. Dunajski dogodki so dokaz, da mora biti delavstvo pripravljeno na odkrit revolucionaren boj. Delavstvo opominja, naj ne ostaja na pol poti, temveč naj se energično približuje svojemu cilju, ker more usoda avstrijskega delavstva biti pomembna tudi za delavstvo v drugih deželah in imeti svoje posledice na vojne priprave proti Rusiji. Delavstvo naj vrže dosedanje vlade in postavi delavsko vlado. Delavstvo drugih držav pa mora z vsemi sredstvi nastopiti proti interesnim načrtom svojih vlad. Oficijozna »Izvestija« ugotavlja napredek revolucionarne misli v Evropi. Rusija postaja vedno bolj središče revolucionarne misli, kateri se pridružujejo milijoni delavstva v drugih državah. Vse evropske države bodo pri svoji politiki morale računati s tem dejstvom.

Vloga komunistov.

v Dunaj, 19. jul. (Izv.) Boljinbolj prevladuje prepričanje, da največji del krivde pri dunajskih dogodkih pade na komuniste. To ugotavlja tudi »Reichspost«, ki poroča tudi, da so pri nekem komunistu iz Nemčije zaplenili dobro izdelane akcijske načrte, izdelane v Moskvi. Socialdemokratski voditelji so se dali v te dobro razpredene mreže zaplesti. »Reichspost«, katere poslopje je bilo zažgano, ugotavlja, da je vodil oddelek demonstrantov, ki so zažgali uredniške prostore, nek judovski izobraževalec. On in njegovi pomagači so že v petek zjutraj ob 7. uri pri hišniku nekega sosednega poslopja shranili več priprav, med drugim tudi benzin in razne vžigalne priprave, ki pospešujejo ogenj. Vse te priprave so obstojale iz predmetov, ki jih ni lahko takoj dobiti. Demonstrante so vodili ljudje, ki ne pripadajo delavskemu stanu. To je bilo vsekakor delo iz Moskve in metode teh ljudi so bile take, kakor jih Dunaj dosedaj še ni bil vajen. Med dosedanjimi aretiranci je veliko število ruskih in ogrskih emigrantov. Kakor poroča »Wiener Allgemeine Zeitung«, je bil pri spopadih ustrelen tudi neki 36 letni Jugoslovian Ingus Rudolf. Ingus je bil znan boljševiški agitator, ki je že več let vodil komunistično propagando v Nemčiji, na Ogrskem in v Jugoslaviji.

Angleška javnost o dogodkih.

v London, 19. jul. (Izv.) »Times« pišejo k dunajskim dogodkom: Zelo je verjetno, da avstrijski socialisti niso pripravili te morije in požige, toda z ustanovitvijo svoje republikanske garde in s pozivanjem na razredni boj so postali intelektualni sokrivci in s tem pripravili položaj, v katerem so boljševiški elementi dobili ugodna tla za svoje delo. Dr. Bauer in drugi socialisti so poudarjali, da je Dunaj edino mesto, v katerem člani amsterdamske in moskovske internacionale dobro shajajo med seboj. Toda pokazalo se je, da so boljševiki na tistem delu in pripravi ta komplot.

»Westminster Gazette« opozarja na to, da je Italija tekom dunajskih nemirov doprinesla dokaze, kakor važen je položaj v Avstriji za mednarodno politiko. List poudarja, da Avstrija nikakor ne misli v tem času načeti vprašanja o priključitvi Nemčiji. Tudi noben izmed nemških državnikov ne namerava tega vprašanja načeti v bližnji bodočnosti. Avstrija bo pustila to vprašanje v miru, dokler bodo druge države z njo prijateljsko postopale in vpoštevale njen težek položaj. Ureditev znižanja carin se mora še vnaprej pospeševati.

»Daily Chronicle« piše, da bi Moskva dunajske dogodke gotovo izrabila, če bi se ne bilo posrečilo nemirov zadušiti. Tako bi razna pereča mednarodna vprašanja postala akutna. Niti Italija niti Ogrska ne bi bile trpele na Dunaju boljševiške vlade.

Velesile niso intervenirale.

v Dunaj, 19. julija. (Izv.) V objavi predsedništva zvezne vlade se ponovno energično dementirajo vesti o intervencijah tujih držav. Ni res, da so tuji diplomati intervenirali pri avstrijski vladi radi dunajskih dogodkov, ali da bi bili celo prisostvovali seji ministrskega sveta. Ravnotako ni res, da bi se razpravljalo o pošiljanju tujih čet v Avstrijo.

Fašistovski komentarji.

v Rim, 19. julija. (Izv.) »Popolo d'Italia« piše o dunajskih dogodkih: Bistveni vzrok za dunajsko revolucionarno gibanje je bil pomanjkanje državne discipline in neodpustljivo

toleriranje komunističnih organizacij. Kriva je tudi popustljivost vlade napram socialnim demokratom ter podpiranje protifašistovskega gibanja. So tudi še drugi vzroki, judje dunajskega predmestja in prekeren gospodarski položaj, toda ti elementi so samo postranskega pomena. Najgloblji vzrok je v prizanašanju revolucionarnim elementom in v pomanjkanju državne discipline. Članek očita socialni demokraciji, da psuje fašizem kot protisocialno in reakcionarno gibanje. V resnici pa dejstva dokazujejo, da bo moral fašizem dati pečat vsemu 20. stoletju. »Lavoro d'Italia« piše, da je ves problem politične narave. Če Avstrija ne bo mogla dokazati, da more s svojim delom sama zadovoljiti svoje potrebe in če dr. Seipel ne bo mogel dokazati, da more sam obračunati s prevratnimi elementi, tedaj bo mogla Avstrija, ki je enkrat že izkusila nad seboj finančno kontrolo, spoznati tudi kako politično kontrolo nad seboj.

Cestitke inozemskih držav dr. Seiplu. - Justična palača se na novo sezida.

v Dunaj, 19. julija. (Izv.) Tekom današnjega dneva so posetili zveznega kanclerja dr. Seipla nemški, francoski, italijanski in poljski poslanik in mu na eni strani izrazili svoje obžalovanje nad smrtnimi žrtvami pri zadnjih nemirih, na drugi strani pa so vladi čestitali, da je s takim uspehom premagala težko krizo, v kateri se je te dni nahajala vsa Avstrija.

Danes se je sestala državna komisija, katera je sklenila, da se sodna palača zopet nanovo sezida. Dela so predvidena za dobo pet let. Takoj jutri bodo pričeli z delom, da se prepreči nadaljnje rušenje stavbe.

Odmev dunajskih dogodkov v Pragi.

v Praga, 19. julija. (Izv.) Za nocoj sta napovedali češka in nemška socialno demokratska stranka manifestacijsko zborovanje kot protest proti razsodbi v schattendorfskem procesu in proti ubijanju delavcev na Dunaju. Komunisti so pozvali svoje pristaše, da se tega zborovanja udeležijo. Dunajski češki socialist Sykora je izjavil, da bo socialna demokracija nadaljevala svoj boj proti sedanjim vladim in zahtevala nove volitve. Kot spomin na padle žrtve se bo jutri izvršila desetminutna stavka od 2 do četrt na 3. Praška policija je izdala obširne odredbe, da se zabrani manifestantom pohod v mesto. Vendar ni prišlo do nobenih incidentov.

v Praga, 19. julija. (Izv.) Češkoslovaško meščansko časopisje dolži po večjem izključno socialistično vodstvo radi dunajskih dogodkov.

Usodne posledice zapaljenja zemljiške knjige.

Dunaj, 19. julija. (Izv.) Pravniški krogi se obširno pečajo s posledicami, ki so nastale vsled uničenja zemljiške knjige. Knjiga ni obsegala samo dunajskega mestnega ozemlja, marveč celokupno Spodnjo Avstrijo. Ostal je sicer ohranjen še neki manjši zemljiški kataster, vendar bodo pretekla dve do tri leta, preden bo mogoče zemljiško knjigo vsaj za silo rekonstruirati. Nekateri akti pa so sploh nenadomestljivi, tako n. pr. o fidejkomisih. Zaenkrat bo moral počivati ves zemljiški in hipoteknokreditni promet in vse tistvarne pravde.

Solidarnost soc. demokracije

v Pariz, 19. julija. (Izv.) Francoska socialistična stranka je poslala dunajskemu socialdemokratskemu županu dr. Seitzu brzojavko, v kateri mu izreka sožalje radi velikega števila smrtnih slučajev in zagotavlja svoje bratske simpatije v urah preizkušnje.

Poročilo očividca o dunajskih dogodkih glej na 6. strani!

VELIKA NEURJA NA ŠVEDSKEM.

v Stockholm, 19. julija. (Izv.) Nevihte, ki so divjale zadnje dni, so napravile ogromno škodo. Strela je ubila več oseb in vžgala nekaj poslopij. Nastali so tudi veliki gozdni požari. Tudi iz Finske javljajo o veliki škodi, ki so jo povzročila neurja. Na Švedskem so udarci strele povzročili velik zastoj pri prometu na železnica, ki obratujejo z električno silo. Radi strele so nastali kratki stiki v transformatorskih postajah. Vlaki so med nevihto morali ostati sredi prog.

Angleži iznenada odpotovali iz Ženeve.

v Ženeva, 19. julija. (Izv.) Popolnoma nepričakovano je danes odpotoval iz Ženeve lord Cecil, jutri pa odpotuje vodja angleškega zastopstva na pomorski konferenci Bridgeman z vojaškimi izvedenci v London. Odpotovali bodo, da poročajo vladi o sedanjem stanju posvetovanj razorožitvene konference treh držav in da se posvetujejo z vlado o nadaljnjem delu. V krogih konference so toliko bolj presenečeni radi tega odhoda, ker je vodja ameriške delegacije Gibbons še danes opoldne izjavil časnika, da se bodo včeraj in danes vršela se posvetovanja jutri nadaljevala.

v London, 19. julija. (Izv.) Angleške agencije, ki poročajo, da se je angleška delegacija podala v London, da poroča vladi, objavljajo istočasno, da so dosedanja zaupna posvetovanja pokazala, da ni mogoče z Ameriko doseči sporazuma glede predlogov, ki jih je stavila Anglija. Amerika je odklonila angleške in japonske posredovalne predloge.

Rusija dolži Anglijo podpihovanja Ukrajincev.

v Berlin, 19. julija. (Izv.) Sovjetski komisar Rikov je pred kratkim izjavil, da Anglija podpira vstaško gibanje v Ukrajini. Ruska vlada je sedaj objavila nekatere dokumente, da dokazuje te trditve. Tu se navaja delovanje »zunanega ministra« ukrajinske republike, ki se sedaj nahaja v Parizu. V enem izmed pism je objavljen razgovor z romunskim zunanjim ministrom Mitileneuom, ki je rekel, da Romunija ne bo nikdar priznala boljševiške oblasti in da so vse govornice o pogodbi med Bukarešto in Moskvo neresnične. Romunija pričakuje prevrata v Ukrajini.

Mednarodni šahovski turnir v Londonu.

v London, 19. julija. (Izv.) Na včerajšnjem mednarodni šahovski turnir, na katerem so odigrali prvi krog, je podal sledeče rezultate: Anglija : Švica 3 : 1; Ogrska : Jugoslavija 4 : 0; Avstrija proti Finski 2½ : 1½; Nemčija : Italija 2½ : 1½; Češkoslovaška : Belgija 3½ : ½; Francija : Holandska 3 : 1; Švica proti Danski 2 : 2; Argentinita : Španija 3½ : ½.

V tretji rundi je zmagala Jugoslavija proti Franciji 3½ : ½.

NEMCIJA SE ZAGOVARJA.

v Berlin, 19. julija. (Izv.) Nemška vlada je objavila nocoj belgijsko pritožbo proti nemški armadi in nemški odgovor na to noto. Belgija je prosila, da se objava teh not odloži, dokler ne bo izdelan belgijski odgovor. V odgovoru na belgijsko noto ugotavlja Nemčija, da ni resničen očitek belgijskega vojnega ministra, da se je odstotek predčasno odpuščenih zvišal na 25%. Nemčija ugotavlja, da dosedaj niti višine 5% ni dosegla in da se torej še vedno drži daleč izpod dovoljene meje.

ARETACIJA FINSKEGA ATAŠEJA.

v Stockholm, 19. julija. (Izv.) Finski vojaški ataše v Moskvi, polkovnik Aemae je bil na povelje Čeke v bližini finske meje aretiran. Aemae je bil znan finski vojaški strokovnjak in svoječasno tudi adjutant predsednika finske republike. Bil je sedaj na potu domov v Finsko.

KONFLIKT MED RUSIJO IN KITAJEM

v Moskva, 19. julija. (Izv.) Ruski poslanik je protestiral proti hišni preiskavi v Banki daljnega vzhoda in proti novemu preganjanju ruskih državljanov s strani nankinske vlade. Zahteval je takojšnjo izpustitev aretirancev in prepustitev bančnega poslopja lastnikom.

IZ ITALIJE.

v Rim, 19. julija. (Izv.) V Milanu se bo osnovala posebna fašistovska policija, ki bo nadzorovala cene in prodajo življenjskih potrebščin ter vršila kontrolo v gostilnah.

v Rim, 19. julija. (Izv.) Provincija, v kateri je bil rojen Mussolini, je sklenila, kupiti mu za rojstni dan dne 29. julija kot darilo letalo.

KRALJ FUAD PRIDE V RIM.

v Rim, 19. julija. (Izv.) Egiptovski kralj Fuad se bo na povratku iz Londona v Egipt ustavil tudi v Rimu. Tu bo sprejet od kralja in ministrskega predsednika Mussolinija.

CIRILICA NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

v Praga, 19. julija. (Izv.) V vseh češkoslovaških šolah se bo v jeseni pričelo s poučevanjem cirilice, da se omogoči vsem učencem čitanje srbskih in ruskih tekstov. V višjih razredih bodo čitali tudi izbrana dela iz teh dveh slovanskih literatur.

v Pariz, 19. julija. (Izv.) Včeraj je prišlo v Cherbourg ob priliki vpoklica 700 rezervistov-mornarjev do incidentov. Vse vpoklicane so takoj s kolodvora prepeljali v vojašnice. Okrog 100 pa se jih je odcepilo in so naredili spreved po mestu, prepevali mednarodno himno in vzklíkali sramotilno proti vojaški službi. Dva komunistična agitatorja, ki sta se demonstrantom pridružila, so aretirali.

Zasedanje ljubljanske oblastne skupščine.

Včeraj se je pričelo poletno zasedanje ljubljanske oblastne skupščine. Predsednik skupščine dr. Marko Natlačen je ob 8 otvoril sejo, ki je po vrsti trinajsta. Navzoči so bili vsi poslanci razen Antona Rojine, Ivana Mohoriča in Antona Sirole-Brnca. Navzoč je g. veliki župan dr. Vodopivec. Za tajnika je imenoval posl. Lebingerja in Peterlina. Nato je podal na kratko program poletnega zasedanja z besedami:

Pravilnik Oblastnega denarnega zavoda.

To zasedanje bo kratko. Rešiti moramo nekatere zelo nujne zadeve. Pred seboj imate osnutek pravilnika bodočega oblastnega denarnega zavoda, ki ga hočemo imenovati Kranjska hranilnica. Kakor se še spominjate, je naša skupščina sklenila v svoji dvanajsti seji dne 30. aprila t. l. da se pooblašča oblastni odbor, da ustanovi lasten hipotekarni zavod, da prevzame v ta namen primeren že obstoječ denarni zavod in da najame v ta namen potrebno posojilo, in sicer vse to po predhodnem pristanku finančnega odseka.

Izvršujoč ta sklep je sklenil oblastni odbor s pristankom finančnega odseka prevzeti Kranjsko hranilnico in sestavi je tudi osnutek pravilnika, ki ga imate pred seboj. Oblastni odbor predlaga, naj skupščina sprejme predloženi načrt uredbe pravilnika za oblastni denarni zavod, imenovan Kranjska hranilnica. Ta predlog odkazujem finančnemu odseku.

Uredba glede kino-takse.

Gospodje, znano Vam je tudi, da je ta skupščina sklenila v svoji seji dne 22. aprila ob priliki razprave o proračunu takso od kinematografskih predstav. To takso, to je 50-odstotni pribitek na državno takso, je finančni minister odobril s odlokom z dne 4. junija t. l. in se taksa od 25. junija dalje že pobira. Ker so pa za brežibno pobiranje te takse potrebna podrobna določila, je sklenil oblastni odbor predlagati tej skupščini, da naj skupščina sklene osnutek uredbe glede pobiranja takse od kinematografskih predstav, ki ga imate pred seboj.

RAZNI PREDLOGI IN PROŠNJE.

Nato je predsednik čital predloge, prošnje, vloge in interpelacije, ki jih je prejela oblastna skupščina:

Predlog mestnega županstva Tržič, da se naj ustanovi strokovna tkalska šola v Tržiču, oziroma da naj bi se pri ustanovitvi take strokovne šole v prvi vrsti upošteva Tržič.

Spomenica Združenja jugoslovanskih geodetov v Ljubljani glede pravične uvrstitve po novi pragmatiki samoupravnih uradnikov.

Prošnja Slovenske dijaške zadruge v Pragi za podporo.

Prošnja Zveze strelskih družin v Belgradu za podporo.

Protest društva gospodarskih in gozdar-skih uradnikov kraljevine SHS v Osijeku proti imenovanju kmetijskih nestrokovnjakov na mesta, kamor spadajo le kmetijski strokovnjaki-agronomi.

Interpelacija, ki so jo vložili poslanci Erjavac in tovariši (SLS) v zadevi pravilnika velikih županov v Ljubljani in Mariboru

z dne 29. marca 1927, s katerim se določa, da predlagujejo živino na železniških postajah državni veterinarji.

Interpelacijo je predsednik izročil veliki županu, da bo ob priliki nanjo odgovoril.

PREDLOGI POSLANCEV SLS.

Nato je predsednik čital predloge poslancev. Poslanci SLS so vložili sledeče predloge:

Predlog poslanca Podvinskega in tovarišev glede podpore za zgradbo ceste Pišce—Bizeljsko.

Predlog poslanca prof. Jarca, Nemaniča in tovarišev 1. radi ustanovitve oblastne sadne drevesnice v Črnomlju; 2. radi poprave občinske poti Vinica—Adlešiči; 3. radi ureditve napajališča Cerkevnik na Vinici; 4. radi preložitve klancev na deželni cesti Črnomelj—Adlešiči in 5. radi poštini zvez v Beli Krajini.

Predlog poslanca Novaka in tovarišev glede sprejema občinske ceste Kamnik—Stranje med deželne ceste II. vrste.

Predlog poslanca Tratnika in tovarišev glede preložitve ceste v Glogov Brodu v občini Artiče, okraj Brežice; glede gostilniških taks po deželi; glede poprave ceste Zdoie—Videm, okraj Brežice; glede prevzeta občinske ceste Vranje—Lončarjev dol—Podvrh—Zabukovje do okrajne ceste Sevnica—Planina v oskrbo okrajnega odbora; glede dograditve ceste Močnikov graben—Gorjane; glede regulacije Save na Brezovem v občini Blanca, okraj Brežice; glede drevesnice v Zdobah, okraj Brežice in glede regulacije in zgradbe hudournika Sevnščina v občini Zabukovje, okraj Brežice.

Predlog poslanca Jarca in tovarišev glede avtomobilizacije javnega prometa.

Predlog poslanca Permeta in tovarišev radi sprejema reške občinske ceste iz občine Dobrunje skozi del občine Grosuplje med deželne ceste II. vrste.

Predlog poslanca Pozniča in tovarišev za sprejem občinske ceste Rova—Rafolče—Lukovica med deželne ceste II. vrste.

S tem je bil dnevni red včerajšnje seje izčrpan.

Nato je predsednik objavil, da bo finančni odsek razpravljaval in sklepal zlasti o uredbah oziroma predlogih oblastnega odbora glede pravilnika Kranjske hranilnice in pa glede pravilnika za pobiranje taks od kinematografskih predstav. Ker je pravilnik poseben glede Kranjske hranilnice zelo obširen, misli predsednik, da bo umestno, če skliče prihodnjo sejo šele za četrtek, tako da se da prilika poslancem, da pravilnik prouče in da eventualno sklepajo o njem tudi v svojih klubih.

DNEVNI RED PRIHODNJE SEJE.

Dnevni red prihodnje seje, ki bo jutri, v četrtek ob osmih zjutraj, je sledeči: 1. poročilo predsedstva; 2. poročilo finančnega odseka; 3. poročilo odseka za javna dela.

Nato je predsednik skupščine dr. Natlačen zaključil sejo. Takoj včeraj ob desetih je imel sejo finančni odsek v magistratni posvetovalnici. Odsek za javna dela pa ima sejo danes ob osmih v prostorih oblastnega odbora.

4. decembra 1924 je bilo prestavljenih 16 hrvatskih učiteljev v Srbijo.

4. decembra 1924 je Pribičević imenoval dr. Pavla Pestotnika za prosvetnega šefa v Ljubljani, Josipa Reisnerja za ravnatelja srednje tehnične šole v Ljubljani in dr. Ivana Laha za profesorja na učiteljskiš v Ljubljani.

5. decembra 1924 so vse šole v Sloveniji dobile nujno priporočilo prosvetnega ministra, naj se vsi učenci vpišejo k Sokolu.

7. decembra 1924 je prišlo menda iz same ljubezni do g. ministra Pribičevića do policijskih škandalov na belgrajski univerzi, katerim so sledili podobni dogodki na zagrebškem vseučilišču, kjer je bilo 60 akademikov aretiranih.

4. decembra 1924 je »Samouprava« po iniciativi iz Slovenije v uvodniku napadla škofa dr. Jegliča, naš list in zapisala, da uradnik in učitelj ne more biti po naših zakonih nihče, ki se izdaja za pristaša SLS.

9. maja 1924 sta radi ljudomilega nastopa g. Pribičevića senata belgrajske in zagrebške univerze vložila nove proteste. Komunikacije zagrebške univerze ugotavlja, da je policija prišla v univerzitetno zgradbo na ukaz g. prosvetnega ministra Pribičevića. V Belgradu so proti postopanju g. Pribičevića celo starši sklicali protestno zborovanje, pa je PPŽ režim kratkoma proglasil to za komunističen shod, ki spada pod zakon o zaščiti države.

14. decembra 1924 je policija vdrla v prostore neodvisne delavske stranke in Belgradu in prepovedala delovanje strankinega lista.

To so bili prvi »najmilejši« ukrepi PPŽ, ki so pa vendar pretresali vso državo na znotraj in zunanemu svetu dajali temeljit povod, da je pisal o »popolnoma balkanskih razmerah v Jugoslaviji«. Tedanje razmere je prav točno ugotovil zbor zaupnikov SLS, ki je sklenil sledeče resolucije:

1. Zbor zaupnikov SLS najostreje obsoja nasilje, ki ga izvršuje sedanja vlada nad župani, ki vrše le svojo dolžnost. Najodločneje

protestira proti taki kršitvi občinske avtonomije in izjavlja, da hoče braniti občinsko avtonomijo proti vsakomur z vsemi zakonitimi sredstvi.

2. PP. režimu je bilo pridržano, da je začel rušiti zakon o definitivnem nameščenju učiteljstva in da preganja iz politično strankarskih razlogov učiteljstvo, ki ne pripada po svojem političnem mišljenju strankam PP režima, zlasti krščansko misleče učiteljstvo. Zbor zaupnikov to protizakonito, nasilno, neusmiljeno in pa brezobzirno nastopanje prosvetnega ministra proti učiteljstvu z gnusom obsoja.

3. Zbor zaupnikov izreka svoje simpatije od PP režima preganjanim univerzitetnim profesorjem, ostro obsoja nekulturni napad na neprekršljivo avtonomijo univerze in njene pravice ter obžaluje krvave posledice teh nekulturnih činov.

4. Z ogorčenjem zavrača poizkušene napadle prosvetnega ministra proti Marijinim kongregacijam kot nedopustno in nezaslišano vmešavanje prosvetne oblasti v strogo verske zadeve in protestira proti odloku prosvetnega ministra P. br. 12.418 z dne 15. novembra 1924, s katerim se hoče uničiti organizacijska svoboda učnega oboja in učencev in zatreti prosvetno delovanje narodnih organizacij, temelječih na moralnih temeljih krščanskega svetovnega naziranja.

To se je godilo leta 1924, ko je volitve zlasti v vseh prečanskih krajih vodila SDS. Takrat pa je »Jutro« pisalo, da nasilij ni in da je vse pisanje o nasiljih »infamna klerikalna laž«.

To so bili prvi nasilni poizkusi PP režima, nadaljnje pa bomo še osvetlili.

Iz Kranja.

>Falzifikacija< kandidatne liste >Gospodarske stranke< v Kranju, katero je sobotno »Jutro« oznanilo s takim zmagovalcem, se je izkazala kot — napaka prepisovalca, ki se je zmotil pri prepisovanju v krstnem imenu enega kandidatov. To je vse. Pribijemo, da se vidi zanesljivost »Jutrovega« poročevalca ter vestnost onih, ki mu donajajo take novice. Ali je res ali ne, samo da se udari po nasprotniku! In potem ti ljudje še zahtevajo obzirnosti zase in kavalirskega ravnanja.

Po tem merilu svet lahko sodi tudi zanesljivost drugih kranjskih novic tako n. pr. glede razpustitve občinskega sveta. Stvar še ni rešena, in bodi kakor že bo, samo to vemo, da naši ljudje ne bodo hodili pota Pribičevićevega režima, ko se je nebroj občinskih svetov razpustilo radi neznatnih malenkosti res zgolj iz strankarstva. Na vsak način »kranjski problem« ne bo še tako hitro izginil z dnevnega reda, kajti revizija, ki jo je odredila oblast na občini, vsekakor ne bo ostala samo in actis. Bomo videli, kako bo takrat poročalo »Jutro«.

Redukcije.

Odločnemu nastopu SLS se je posrečilo, da so redukcije pri železnici že precej popravljene. Poslanci bodo delali naprej, dokler ne izbijejo vsega, kar je sploh dobiti mogoče.

Druge politične stranke vidijo svoje delo za železničarje v tem, da prav divje hujskajo proti SLS, da bi železničarji njenega dela ne videli in bi bili na dan volitev dostopni za demokratske laži. Ker s tovrstno žurnalistiko ni drugače mogoče govoriti kot dan za dnem govoriti o grehah tiste skupine in stranke, ki jo zagovarja, zato bomo prisiljeni, da dan za dnem ponavljamo resnico, da je z največjo vneto zagovarjal redukcije v območju ljubljanske direkcije miljenec SDS, bivši ravnatelj Dr. Borko!

Lepo izpričevalo.

List »Istina« v Banjaloki prinaša pismo radikalnega poslanca pašicevca Koste Majkiča, ki izjavlja, da bo pri volitvah podpiral SDS, ker je prepričan, da samo ta pravilno nadaljuje Pašičevo politiko. Našim žerjavcem, ki bi sedaj pred volitvami radi postali avtonomisti, Slovenci, demokrati in sploh najhujši nasprotniki velesrbstva in reakcije, je tale Kosta Majkič dal dobro, resnično, pa zelo neprijetno izpričevalo. Če bi se to ne zgodilo v Banjaloki med Turki, bi prav gotovo »Jutro« reklo, da so ubogega Majkiča nahujskali »klerikalci«.

Na naslov S. Pribičevića in dr. Žerjava.

>Balkanski Dnevnik« je menda najbolj zagrizeno velesrbsko glasilo v državi. Urejuje ga znani propagator velesrbske hegemonije Krsta Cievarić. Ta mož je v zvezde koval Svetozarja Pribičevića in vsa njegova dejanja, tudi če jih je obsojala vsa druga javnost, opravičeval s srbskimi narodnimi interesi, ki da jih čuva Svetozar Pribičević. Sedaj, ko Pribičević na shodih po hrvatskih krajih govori kot najhujši Hrvat, ga je opomnil Cievarić takole:

Dragi prijatelj! Ko že govorite o srbski hegemoniji, potem Vam moram povedati, da je bila le-ta veliko popolnejša v nekdanji radikalno-demokratski koaliciji, zlasti v tisti, ki se je imenovala »Nacionalni bloke« (PP). Pa če je bilo to tedaj tako lepo, ko ste Vi tedaj pri tem sodelovali, kako more biti danes grdo, ko se to prakticira brez Vašega sodelovanja? Nikarte nikdar kritizirati belgrajske

Higijena ust.

Higijena zob je ravno tako važna kakor snažnost obraza in rok. Važno pa je vsekakor, da se izbere pravo sredstvo: PEBEKO pasta za zobe. Ista je sestavljena na znanstveni podlagi.

Pebeco pasta za zobe.

vlade s tega stališča, ker to ne pristoja Vam, ki ste nekdanj zahtevali hegemonijo Srbije in ki ste jo kasneje kot minister tudi uvedli in izvedli.

>Jutro« pa piše, da SDS neomajano stoji na braniku enakopravnosti Slovenije. Če bi Cievarić »Jutro« bral, bi tudi pisal: Nikarte, Vam to ne pristoja!

Kako Hrvati častijo Radiča.

K našemu poslancu Zebotu so prišli v soboto, dne 16. julija 4 Hrvati iz Medjimurja. Prosili so ga, naj posreduje za nje v neki nujni in za nje važni zadevi v Belgradu. Naš poslanec pravi:

>E, pa vi imate svoje hrvatske poslance; Vi imate svojega Radiča v Zagrebu! Zakaj se ne obrnete za pomoč do tistih, ki ste jih volili?<

In Hrvati so odgovorili:

>Kaj nam pomaga Radič in njegovi poslanci, ko pa za nas nič ne storijo! Obrnili smo se že neštokrat pismeno v Zagreb do Radiča in do hrvatskih poslancev, a še odgovora ne dobimo. Čuli smo, da poslanci Slovenske ljudske stranke radi pomagata ljudem, če rabijo pomoči. Pa še nam zapuščenim Hrvatom pomagajte!<

>Rad bi kaj storil za Vas,« jim odgovori Zebot, »a vi boste v zahvalo za to pri volitvah zopet volili tistega Radiča, ki Vas tako zanemarja.«

>Kot Boga Vas prosimo,« odgovarja Hrvat, »pomagajte nam. Radičeve stranke mi Hrvatje ne bomo več volili. Ona nas je leta in leta vodila za nos s svojo »republiko«, a za ljudstvo niso radičevci storili niti toliko, kolikor je za nohtom črnega. Radič in njegovi so bili skoro 2 leti ministri, pa niti ene stvari niso za nas dosegli. Verujte nam: Letos bo na ti-soče Hrvatov volilo proti Radiču.«

Tako govorijo o Radiču Hrvati sami. In mi Slovenci bi naj bili tako zabiti, da bi glasovali za Radiča!

KANDIDATNA LISTA SKS ZA MARIBORSKO VOLIVNO OKROŽJE

Včeraj ob 11 dopoldne je vložila SKS v Mariboru svojo kandidatno listo. Nosilec liste je Stefan Radič. — Okrajni kandidati so: za Brežice — Lasko Franjo Pintarič, namestnik Franc Tovornik; za Celje — Šmarje dr. Anton Novčan, odvetnik, namestnik Jevšnik Franc; za Ptuj in Dolnja Lendava Albin Prepeluh, publicist, namestnik Toplak Simon; za Kranjce — Prevalje Ivan Vivot, posestnik, namestnik je Jurij Brah, posestnik; za Ormož — Ljutomer Ljudevit Ivančič, šolski upravitelj namestnik Franc Talany, gostilničar; za Maribor (desni in levi breg) Josip Rajšp, posestnik, namestnik Jakob Kraner, posestnik; Gornji grad in Slov. Gradec Anton Podpečan, posestnik, namestnik Hajdenik Ivan, posestnik; za Mursko Soboto kandidira dr. Ante Odič, odvetnik iz Čakovca, namestnik Ladislav Hošček, župan in posestnik.

Shodi SLS

Shoda SLS v Guštanju in Kottljah. V nedeljo 17. julija t. l. so priredili kandidat g. Andrej Bedjanič in oblastna poslanca Jurij Kugovnik in Jože Stabej izredno dobro uspela in obiskana shoda SLS v Guštanju in Kottljah, okraj Prevalje. Zborovalci, odločni kmetski in delavski možje ter fantje, so z velikim veseljem pozdravljali došle govorilnike in odobraval njihova izvajanja. Delu in taktiki SLS so izrazili vsi navzoči soglasno svojo zahvalo, priznanje in hkrati tudi nadaljnje zaupanje.

Poslanec Vlad. Pušenjak, oz. njegov namestnik, bo priredil s sodelovanjem oblastnih poslancev sledeče shode: v torek, 2. avgusta (Porejunktula), ob polosmih zjutraj v Nazarju; v nedeljo, 14. avgusta, po rani sv. maši v Gornjem gradu; popoldne pri Sv. Francišku; v ponedeljek, 15. avgusta, po rani sv. maši v Lužah, po velikem opraviilu v Solčavi.

V Vidnu pri Krškem se vrši v nedeljo, 24. t. m., po rani sv. maši volivni shod v prostirih g. Geršaka. Govori obl. poslanec g. Tratnik. — Popoldne ob treh istega dne pa imata volivni shod v Sevnici v dvorani hotela Triglav gg. poslanca Tratnik in dr. A. Gosar.

V Ribnici na Pohorju se vrši v nedeljo dne 24. avgusta po prvem sv. opraviilu v gostilniških prostorih g. Josipa Petruna volivni shod, na katerem govorijo kandidat g. Bedjanič in obl. poslanec g. Hrastel in Tomaž Ovčar iz Maribora.

Razbor. V nedeljo, dne 21. avgusta, po sv. opraviilu priredi obl. poslanec g. Tomaž Ovčar tukaj javen shod, na katerem nastopijo tudi drugi govorilniki.

Iz volivne dobe PPŽ

>Jutro« piše naprej o nasiljih, čeprav se mu vsa javnost smeje. List, ki samega sebe tako globoko ponižuje, da trdi, da eksistira pojava, o katerih vsak analfabet ve, vidi, čuti in doživlja, da jih nikjer ni, mora ali imeti čudovito sodbo o svojih braveh ali pa namen, da polvarja. Dr. Gregorja Žerjava mi in ostala javnost brezuspšno pozivamo, naj vendar pove, kateri slučaji nasilja so se že dogodili. On ne odgovarja, pač pa pusti, da njegovo »Jutro« nadaljuje famozno trditev, ki jo je on prvi izrekel na poti na Bled.

Ne moremo si drugače razlagati tega pojava kot da »Jutrove« trditve izvirajo iz tipične esdearske miselnosti, da nobena stranka in vlada v Jugoslaviji zlasti pri volitvah ne zna in ne more drugače vladati kot SDS. Ali SDS res tako nizko presoja razmere v naši javnosti, da ni nobene boljše in poštenješe stranke kot je SDS in da morajo potekati vsake volitve v takem terorju kot zadnje pod PPŽ režimom? Hvala Bogu, da ni tako. Da pa bo »Jutro« o nasiljih lahko še naprej pisalo, mu postrežemo še z nekaterimi podatki.

29. novembra 1924 je bil odstavljen župan na Ježici. Vsi protesti in zborovanja ježenskih občanov niso nič pomagala.

29. novembra 1924 je tedanji prosvetni minister upokojil rektorja zagrebške univerze, svetovnega učenjaka dr. Polića in profesorja dr. Bazalo in dr. Barca. Radi tega so protestirali profesorski zbori vseh univerz v državi, akademska mladina v tu in inozemstvu. Ali mislite, da se je Pribičević kaj zmenil za to?

3. decembra 1924 je Pribičević upokojil prof. Franjo Bučarja, predstavnika jugoslovanskega sporta v mednarodni zvezi.

4. decembra 1924 je Pribičević razveljavil zakonito pravilno imenovanje dr. Josipa Mala za ravnatelja na ljubljanskem muzeju.

Kaj se godi doma

Reden promet z Avstrijo.

Maribor 19. jul.

Promet z Avstrijo je od polnoči 19. t. m. zopet postavljen in normalno funkcionira. V torek zjutraj ob 2.25 je prispel prvi brzovlak iz Avstrije na mariborski kolodvor, iz Maribora pa je odšel v Avstrijo brzovlak ob 4. uri. Oba vlaka sta bila polna potnikov. Tovorni promet je bil vpostavljen že o polnoči.

V Splitu

Skupen odhod iz Zagreba je danes, v sredo zvečer ob 23.30 z glavnega kolodvora.

Udeleženci iz Ljubljane naj se odpeljejo v Zagreb v sredo popoldne preko Zidanega mosta ali pa preko Karlovca, kjer se dobe z ostalimi. Vsi, ki so prijavljeni, imajo preskrbljeno hrano in stanovanje. Tudi za udeležence je preskrbljeno. V sredo dopoldne bom od 9.—11. ure v »Danici«, kdor želi, lahko tedaj še dobi informacije o kongresu.

Opozarjam še enkrat na to, da kupite pri vstopni postaji celo vozno karto; legitimacijo za 5 dinarjev pa dobite na potu ali pa v Splitu. Voznega listka v Splitu ne oddati!

Za hrano v vlaku in v četrti zvečer naj skrbi vsak sam, ker le za 22., 23., in 24. poskrbi Liga. Vzemite s seboj razne priročne glasbene instrumente, da bo družba čim veselejša in prijetnejša! Na veselo svidenje! Viljem Seibitz.

Mladinsko-delavski tabor na sv. Planini.

Nad 300 krščansko-socialno mislečih oseb se je zbralo v nedeljo na sv. Planini. Zastopane so bile mladinske Krekove organizacije iz Jesenice, Ljubljane, Celja, Hrastnika, Zagorja, Trbovelj itd. Na predvečer v soboto so žgali Krekovi kres, spuščali rakete v zrak in veselo v krasno noč prepevali. V nedeljo je bilo sv. opravilo in potem zborovanje, kjer je nastopilo večje število delavskih organizatorjev, samih mladih mož in fantov. Sklenilo se je tudi, da se enaki tabori vrše vsako leto, eden na sv. Planini in drugi pri sv. Joštu na Gorenjskem. Podrobnejše poročilo prinese »Pravica«.

Stevilni požari radi strele.

Celje, 20. julija 1927.

Zgoče solnce se je moralo v ponedeljek proti večeru umakniti težkim oblakom, ki so se privlčili z zapadne strani. Okoli 5. ure popoldne je začelo rahlo deževati. Ob nastopu mraka se je preje tako miren dežek sprevrgel v hudo neurje, spremljano od neprestanih bliskov in grmenja. Električna je ponovno odpovedala, po Savinjski dolini pa so radi prenasledenja zraka z električno elektrarne in transformatorji namenoma zaprli tok. Tako je bil večer še groznejši. Strele so prizadevale ta večer izredno mnogo škode. Tako je ob četrta na deveto uro zvečer udarilo v kozolec veleposelnika v Bukovem žlaku. Franca Sodina (p. d. Speckbauer). Strela je vnela kozolec in bližnje gospodarsko poslopje in oboje vpepelila. Škoda je ogromna. Na lice mesta je prihitela celjska požarna bramba z motornim brizgalko in s pomočjo požarnih bramb iz Tebarja, Trnovelj in Gaberja požar lokalizirala. — Nekako istočasno je močan svit v smeri Sv. Lovrenca nad Štorami naznanjal drugi požar. — Od Smartnega na Paki je sij ognja naznanjal, da je tudi tam strela nekoga močno prizadela. O zadnjih dveh požarih nismo mogli še dobiti točnejših podatkov. — Kolikor smo mogli zvedeti, neurje samo kake druge škode ni povzročilo in tudi toča ni padala. Naliv sam je izsušeni zemlji naravnost velikanška dobrota.

Usodna noč nad Lipovci.

V petek zvečer je priplaval od Pohorja nad beltinsko okolico v Prekmurju velik črn oblak. Strela za strela je žvigala in temno noč je razsvetljevala dnevna svetloba. Najhujše so bili prizadeti Lipovci. Treščilo je v neke križe žita blizu vasi, ki so zgoreli. Ista usoda je zadela Matijo Forjana in njegovega soseda Baligača. Dasi je že prej kake pol ure zelo močno deževalo, je bilo vendar celo poslopje v trenutku v plamenu. Požar je bil tako močan, da sploh ni bilo mogoče priti v bližino. Prva gospodarja skrbel je bila, da reši iz hleva živino. Ko je gnil čez prag žrebca, je padel nanj goreč tram. Takoj se mu je užgala obleka in dobil je take opekline, da je takoj moral priti zdravnik. Vkljub temu pa ni upanja, da bi ostal pri življenju. Poginil je tudi žrebec in še ena kobila. Ognja ni bilo mogoče pogasiti, dasi je osem brizgalk prihitelo na lice mesta. Pogorelo je vse, le gole zidane stene štrlijo kvišku. Plamen je uničil tudi sosedovo hišo. Ostale so le stene. Oba gospodarja trpita velikanško škodo. Baligačeva usoda je tem hujša, ker mu je zgorelo vse žito.

Dve žrtvi kopanja.

19 letni Milan Ivančič z Črnca pri Brežicah dijak II. razreda učiteljskega v Zagrebu je v nedeljo ob 4. uri popoldne pri kopanju pod Čatežem, kjer se steka Krka v Savo — utonil. Šele v ponedeljek popoldne, ko so pomorno od kraja nesreče navzdol začeli natančno z drogovimi tipati po dnu Krke, so 4 m vstran, kjer je Ivančič zginil pod vodo, v globini 4 m na dnu našli truplo. — Isto nedeljo popoldne se je šel kopat pri Skopcih v Savo N. Rašič. Med kopanjem ga je prijel krč. Sam se ni mogel rešiti. Pomoč drugih je prišla prekasno. Njegovo truplo je Sava odplavila in ga še v nedeljo pri Mihalovcih južno Dobove vrgla na prod.

Požar.

Iz Slov. Konjice nam poročajo: Preteklo soboto teden je nenadoma izbruhnil ponoči ogenj na tukajšnjem kolodvoru v hišici progovnega mojstra. Radi silnega vetra je bila največja nevarnost, da se vžgo okoli naložena skladišča desk. Ognjegascem se je končno posrečilo ogenj udušiti vendar ni od poprej lične hišice ostalo drugaz kakor golo zidovje.

Nesreča.

Kmet Šturm iz Ložin na Kočevskem je v ponedeljek popoldne vozil mimo gimnazijskega poslopja v Kočevju. Mimo pridržal avto in konj se mu je splašil. Voz je zadel ob brzjavni drog s tako silo, da se je drog popolnoma odlomil. Voznik Šturm je odletel pri tem sunku z voza in obležal nezvesten, dočim je konj z vozom oddrvel naprej. K nezvestnemu so brž prihiteli blizu stanujoči orožniki in kmalu je bil na lice mesta tudi zdravnik dr. Röthel, ki mu je nudil prvo pomoč. Odpeljali so ga na dom. Njegovo stanje je izven nevarnosti.

Samoumor 16 letnega fanta.

Komaj 16 letni Anton Verstovšek, doma iz Dedje vasi v Pišečki fari je od spomladi t. l. služil kot hlapec pri gostilničarju Zorku pri kolodvoru v Brežicah. Pretekli ponedeljek 11. julija je brez odpovedi nenadoma službo zapustil in neznan kam odšel. Dne 15. julija popoldne se je pokazal zopet v Vrbinu Zorkovemu pastirju. Dal mu je eno suknjo, ki jo naj pastir izroči gospodarju. Rekel je, da ne bo več služil ter je zopet zginil. Isto noč pa je videl sin čuvaja Franc Zupančič, da se je nekaj temnega po železniškem tiru plazilo. V temi in na daljavo je mislil, da je to plazče se bitje kaka mačka. Videl je, da je privozil okrog pol 22. ure tovorni vlak iz Dobove, ki je ono plazče se stvar povozil. Ker ni bilo slišati nikakega glasu je bil še bolj prepričan, da gre za mačko in ni šel gledat. Naslednjega jutra so pa našli na istem mestu tira

mrtvega mladega fanta z razbito glavo. V fantu so kmalu spoznali hlapca Antona Verstovška. Kaj je mladega fanta, ki je bil pridlen delavec, gnalo pod vlak, ni znano.

Izkrvavel.

Pri Sv. Andražu v Slov. goricah so mlatili na stroj pri Rižnarjevih. Hišnega gospodarja Franca Rižnarja je zagrabila mlatilnica s tako silo za desno roko, da so mu jo zobje odtrgali. Ponesrečenec je izkrvavel, predno je prišla pomoč. Rajni je bil dober gospodar in vrlo katoliški mož. Vsak prvi petek je s celo družino pristopal k sv. obhajilu in stal vedno trdno v vrstah naših mož. V njegovo hišo so prihajali le dobri časopisi in listi. Vsa župnija Sv. Andraža žaluje za tem vzor-možem in sočustvuje z Rižnarjevo globoko potrto družino.

Mrlič v Muri.

Pred par dnevi so našli v Muri na Gornji Bistrici utopljenca. Truplo je začelo že razpadati in po tem se sklepa, da je moral biti v vodi že več tednov. Kdo da je utopljenec, se ni dalo dognati.

Kri za porezane krivce.

Preteklo nedeljo so v Ljubljani popivali fantje iz več vasi izpod Smarne gore. Med njimi je bil tudi 23 letni Bilbon Jože, po domače »Mežnarje« iz vasi Dornike pod Šmarno goro. Ko mu je vino zlezlo v glavo, je postal precej objesten in je pričel izzivati svoje tovariše, dvema pa je strgal krivce raz klobuke in jih z nožem uničil. Užaljena fanta sta sklenila krvavo maščevanje in sta Bilbona počakala včeraj, med 6. in 7. uro zvečer v samotnem gozdu ob cesti, ki vodi levo od črnuškega mostu proti Garmelnam. Ko se je Bilbon, ki je čevljarski pomočnik v Ljubljani, vračal ob pol 7. uri zvečer iz Ljubljane v Dornike, sta omenjena fanta planila iz svojih skrivališč nadenj, ga vrgla s kolesa, eden pa ga je z nožem sunil v levo stran vratu in mu prizadel težko in globoko rano. Napadalec sta nato zbežala, ranjenega Bilbona pa so nekaj minut kasneje našli ljudje na cesti v mlaki krvi. Obveščena rešilna postaja je prepeljala ranjenca v bolnico v Ljubljani. Orožniki so pol ure kasneje že izsledili napadalec.

Dnevne novice

★ Poročila »Slovenca« o krvavih dogodkih na Dunaju navajajo mnogi listi. Med drugimi pravi graška »Tagespost« z dne 18. julija o »Slovenčevih« poročilih sledeče: »Izčrpa poročila, ki jih je objavil ljubljanski »Slovenec«, je prejel od svojega budimpeštanskega dopisnika, ki je v soboto ob 6 jutraj odšel iz Budimpešte in se vrnil z Dunaja ob pol 4 popoldne.« Potem jih obsežno ponatiskuje. Isti drugi listi so veliko posneli po poročilih našega lista, ki je bil takoj ob izbruhu dunajske revolucije takoj in neopretrgoma čisto točno obveščen o vsem poteku dogodkov, ter jih radi svoje prvovrstne inozemske poročevalske službe mogel od vsega početka brez vsakega pretiravanja in neresničnih senzacij popolnoma pravilno oceniti.

★ V Begunjah pri Lescah so občinske volitve 17. julija iztekale takole: od 215 volivcev jih je prišlo volit 111. SLS je dobila 47 glasov, SDS pa 64.

★ Petindvajsetletnico mašništva obhaja 21. t. m. g. Franc Sal. Doberšek, župnik v Koprivnici pri Rajhenburgu. Kot župnik istotam deluje že dvajset let. Skromnemu, toda požrtvovalnemu in vnetemu delavcu v vinarstvu Gospodovem, ki si je tekom svojega delovanja pridobil nešteto zaslug na gospodarskem, političnem in kulturnem polju, prav iskreno častitamo.

★ Umrl je v Stopercih v visoki starosti 83 let posestnik Martin Rampre, oče g. kaplana Franca Rampreta. Bil je globoko veren, vnet pristaš SLS in priljubljen pri vseh, kar je tudi pokazala množična udeležba pri njegovem pogrebu.

★ Vsem odsekam mariborskega orlovskega okrožja! Pošljite takoj vsem poslani prijavnice! — Prenosišča so preskrbljena za soboto in za nedeljo zvečer. — Če reflektirate na obed, javite za cel odsek v Slov. Bistrico! Naslov smo vam poslali. Za polovično vožnjo smo zaprosili ter vam o tej ugodnosti pravočasno sporočimo.

★ Za upravnika narodnega gledališča v Mariboru je imenovan dr. Radovan Brenčič. Ostavka Josipa Križaja v Zagrebu na državno službo je sprejeta.

★ Posavska podružnica SPD v Zidanem mostu bo priredila dne 7. avgusta v Sevnici in 4. septembra t. l. v Zidanem mostu veselico. Dobiček obeh veselice je določen za zidavo nove koče na Lisci.

★ Bulimbašič hoče poleteti v Ameriko. Pred vojno dobroznani najboljši evropski letalski akrobat Ignacij Bulimbašič, splitski občan, hoče poleteti v Ameriko. Bulimbašič je bil mornarski strojnik. Vleklo ga je s tako silo k letalstvu, da se je odpeljal v Ameriko, kjer si je zaslužil potreben denar za nakup aviona in pa za zrakoplovni študij. Dopršil je Bleriotovo letalsko šolo v Parizu in kmalu nato zaslovel s svojimi vratolomnimi letalskimi produkcijami. Ob začetku svetovne vojne mu je avstrijska oblast odvzela avijon, ki je sedaj v posesti zrakoplovne komande v Novem Sadu. Bulimbašič nima sredstev, da bi si kupil letalo za polet preko Oceana, kar je njegova vroča želja. Zato se je obrnil na kralja

Aleksandra s prošnjo, da bi mu država njegov stari avijon plačala, on pa bi si potem s tem denarjem in javnimi prispevki naročil v Nemčiji hidroplan. Letalo hoče izročiti državi, čim bi se vrnil iz Amerike. Za svoj polet si je določil sledeči načrt: poletel bi iz Novega Sada do Madrida, od tam pa preko Azorskih otokov v New York. Njegova pot bi bila znatno daljša nego dosedanjih prekoceanskih letalcev, zato pa bi se izognil nevarnim zračnim tokovom.

★ »Obilič« v Južni Srbiji. Belgrajsko akademsko pevsko društvo »Obilič« je v zadnjem času na turneji po južni Srbiji, kjer prireja koncerte. Peto ej doslej v desetih južnosrbskih mestih, začenši od Kumanova do Bitolja. Na Kajmakčalanu je pelo pri slovesni zadušni službi božji in položilo venec.

★ Odkopavanje Dušanove zaobljubljene cerkve. Iz Prizrena poročajo, da odkopavanje Dušanove zaobljubljene cerkve sv. arhangela Mihaela uspešno napreduje. Odkrili so že velike dele razvalin in našli zanimive freske in mozaike.

★ Težka nesreča pri delu. Včeraj s popoldanskim gorenjskim vlakom je pripeljal član rešilne postaje v Kranju v Ljubljano težko ranjenega 24 letnega delavca Walterja Franca, uslužbenega pri trgovcu Dolencu Francu v Škofji Loki. Walter je včeraj popoldne peljal z dvovprežnim vozom večjo množino stavbnega skalovja iz Škofje Loke v Kranj. Tik pred Kranjem pa mu je po nesreči padla težka skala na levo nogo in mu jo popolnoma zdrobila. Nezvestnega delavca je prevzela najprej rešilna postaja v Kranju, na ljubljanskem kolodvoru pa so ga naložili na avto tukajšnje rešilne postaje in ga prepeljali v bolnico.

★ Tvrda Anton Golež v Mariboru je priložila celi nakladi včerajšnjega lista prospekte za Drž. razr. loterijo. Ker poznamo to tvrdo kot zelo solidno slovensko podjetje, priporočamo cenj. čitateljem, naj se v zadevi sreče te drž. loterije obračajo le nanjo.

★ Tvrda, katera je dne 23. junija t. l. v inseratnem delu »Slovenca« razpisala službo inkasanta in pomožne pisarniške moči pod sifro »Vpokojenec«, se vljudo naproša, da vrne prošilcu F. P. njegov važni dokument ali ga pošlje na upravo »Slovenca«.

★ Zdravstveni nasvet. Če vam je zdravnik prepovedal kavo, pijte Zikol Žika, pripravljena z dobrim mlekom, nadomesti najfinejšo kavo.

Naj bo v tovarni ali pisarni, vsakdo lahko Ti danes pokaže, da se pri delu »Clicol limonada, kot okrepiš najbolj prilježe.

KUŠAKOVIČA KALODONT
najboljša pasta za zobe

★ Vrednostne papirje vseh vrst, pred- in povojne, tu- in inozemske, delnice, bančne zadolžnice, državna, deželna in mestna posojila, železniške prioritete, obligacije, založnice, rente, srečke itd. kupuje in plača najbolje Efektne banka M. Jankole, Ljubljana, Kongresni trg 9.

★ Stenicol najboljšo sredstvo proti steniam dobite samo v drogeriji Kanc, Židovska ulica.

★ Specijalna živinorejsko-poljedelska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje sprejem učencev za šolsko leto 1927-28, ki se prične začetkom novembra t. l. — Šola, ki se je preosnovala v specialno kmetijsko šolo, je urejena kot doslej in ima dva oddelka: 1. celoletno šolo, ki traja eno leto in je pripravna za kmetijske sinove iz cele ljubljanske oblasti, tudi za one iz vinorodnih krajev in 2. zimsko šolo, ki je namenjena samo za učence iz nevinnorodnih krajev, zlasti za Gorenjce in traja dve zimi po 5 mesecev, skupaj torej 10 mesecev. Celoletna šola ima pred zimsko to veliko prednost, da učenci tudi praktično izvršujejo vsa dela v gospodarstvu po naukih, ki jih slišijo v šoli. Učenci imajo na zavodu vso oskrbo in so vedno pod strogim nadzorstvom. Sprejemni pogoji so sledeči: a) starost ne manj kot 16 in ne več kot 22 let; b) moralna neoporečnost; c) telesno in duševno zdrav; d) z uspehom dovršena osnovna šola. Učenci se dele na državne stroške (brezplačno), privatni pa na lastne stroške. Preskrbnino, ki jo plačujejo privatni učenci, določa kmetijsko ministrstvo. Za letos znaša 150 Din mesečno za sinove kmetijskih staršev, 300 Din mesečno za ostale. Državne učence izbirajo posebne okrajne komisije. Prosilci za državna (prosta) mesta morajo na podlagi razglasa okrajnega glavarstva v določenem roku predložiti svoje prošnje poglavarstvom, ki povabijo nato prosilce k pregledu. Prošnje izbranih prosilcev se preko velikega župana predložijo ravnateljstvu šole, ki izmed njih sprejme dve tretjini vseh prosilcev kot državne (brezplačne) učence, ostale pa odkloni oziroma jih priporoča za sprejem v druge šole. Vsi sprejeti državni učenci morajo biti sinovi kmetovalcev iz ljubljanske oblasti in se morajo njih stariši zavezati, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. V obratnem slučaju morajo povrniti državi vse stroške šolanja. Državni učenci dobivajo šolske potrebščine od zavoda. Privatne (plačujoče) učence sprejema ravnateljstvo šole na podlagi razpisa v listih direktno in je vlagati prošnje za plačujoča mesta naravnost pri ravnateljstvu šole do 15. septembra t. l. Prošnji je priložiti sledeče listine: 1. domovnico, 2. krstni list, 3. zadnje šolsko izpričevalo o telesnem in duševnem zdravju, 5. naravnostno izpričevalo, 6. izjavo staršev ali varuhov, s katero se zavazujejo plačevati stroške šolanja oziroma v slučaju predčasne, neutemeljene zapustitve zavoda povrniti državi stroške šolanja. 7. Kdor se želi šolati proti znižani preskrbnini, mora predložiti še potrdilo občinskega urada, da so stariši kmetijskega stanu. Prošnje morajo biti lastnoročno pisane in s prilogami vred po tarifnem zakonu pravilno kolkovane. Priloge po 1.), 4.), 5.), 7.) se kolkujejo z 20.— Din, one pod 3.) s 5 Din in pod 6.) z 2 Din. Prošnje je kolkovati s 5 Din in priložiti kolek za 20 Din. Letos se bo sprejelo v zavod 50 gojencev in sicer 30 v celoletno šolo in 20 v I. tečaj zimske šole, od teh do 35 na brezplačna mesta. Točnejša pojasnila daje ravnateljstvo specialne živinorejsko-poljedelske šole na Grmu, pošta Novo mesto..

ad Dopisi.

Prednosti

davno preizkušene

MAGGI-jeve ZABELE

1. Prijetnost z njo doseženega okusa.
2. Izdatnost, ker največja moč zabele, radi tega
3. Cenenost.
4. Neomejena trpežnost, tudi ako je steklenica odprta.

Pazite pri nakupu na ime „MAGGI“ na rumeno-rdeči etiketi.

Ljubljana

© Mladina, jasna mora biti naša pot in svetel naš cilj. Kdor se tega ne v, naj pride v nedeljo, dne 31. t. m., v šmarje pri Ljubljani. Tam bo orlovska prireditel in ljudski tabor.

© Društvo »Treznost« ima svoj počitniški sestanek v sredo, 18. julija, v Akademskem kolegiju, Kolodvorska ulica, pritličje na levo. Dnevni red: Protialkoholni kongres in delo po kongresu, poroča br. dr. Mikič. Vabimo vse član(ice) in prijatelje.

© Požar. Snoči ob tri četrt na dvanaest je pričela goreti v hotelu Lloyd v neki sobi postelja, katera se je najbrž vnela po cigareti. Na pomoč poklicano gasilstvo ni zbrizgalo niti stopilo v akcijo, ker so domači ogenj pravočasno pogasili.

© Poskušen samoumor dveh zakoncev. Uslužbenec cestne železnice, 35letni Ivan Omerza in njegova žena, 34letna Amalija, stanujoča v Novem Vodmatu, Društvena ulica št. 25, sta živela že več let v dokaj srečnem zakonu. Zakonsko srečo je pričela zadnja leta kaliti težka in neozdravljiva ženska bolezen. To je oba zakonca zelo potrla, tako da sta sklenila iti prostovoljno v smrt. Včeraj zjutraj sta hotela ta svoj namen izvršiti. Najprej sta zaprla hermetično svoje stanovanje in na prostem štedilniku zažgala ogelje, tako da bi se v dimu zadušila. Ko jima to ni uspelo, je žena Amalija izpila večjo dozo lizola, mož pa si je z ostro britvijo prerezal žilo na roki. Vendar pa sta se še premislila ter sta avizirala sosede o svojem dejanju. Sosede so poklicali rešilno postajo, ki ju je z rešilnim avtom ob pol devetih zjutraj pre-

Čipke klekane, pristno domače ročno delo la. laneni sukanec naicenejši pri Osrednji čipkarski zadrugi Ljubljana, Kongresni trg

peljala v bolnišnico. Tu so nudili obema prvo pomoč in je še upati, da oba okrevata.

○ **Tatvine.** Po Selu in Mostah se klati neki delomrznež Janez, doma iz Jarš na Savi. Janez prenočuje navadno v moščanskih hlevih, za zahvalo pa okraše še lastnike hlevov. Tako je moščanskemu županu Oražmu ukradel nove vaje, vredne 300 Din, po-slastnici Zidanovi pa 100 Din vredne vaje ter nekaj drugih manj vrednih predmetov. — Strojevodji Ivanu Justinu je neznan tat ukradel pri kopanju na Bokalcih 150 Din vredno srebrno uro in verižico. — Prijavljena je manjša poneverba v znesku 50 Din.

Maribor

○ **Zadeva Mestne hranilnice in vloge.** Ker nas ponovno vprašujejo, ali je res, da v Mestni hranilnici ne bi bile vloge varne, sporočamo, da se je postavil gerent Mestni hranilnici predvsem zaradi tega, da se izpremenijo pravila, da bo občina, ki jamči za vloge, tudi v vodstvu imela odločujočo besedo. — Nikake nevarnosti pa ni za vloge, nasprotno so prav varno naložene ravno v tem zavodu. Ako pa kdo namenoma take novice trosi, v svoji nepremišljenosti ali tudi hudobiji, škoduje zavodu in tudi mestni občini. Vloge so torej popolnoma varne, saj garantira za nje mestna občina mariborska z vso svojo davčno in gospodarsko močjo.

○ **Ali so stare verske resnice katolicizma v nasprotju z modernim duhom napredka,** to nam hoče iz širokega razgleda med velike narode sveta pojasniti in opisati na današnjem rednem sestanku mariborskega orlovskega sestanka g. prof. bogosl. Josip Krošl. Pridite na zanimivo in važno predavanje polnoštevilno in točno ob določeni uri!

○ **Dne 31. julija gremo iz Maribora na veliko orlovsko prireditev v Slovensko Bistrico!**

○ **Umrli je znani upokojeni železničar Ivan Bohak** iz Danjkove ulice 8. Pogreb se bo vršil danes ob štirih popoldne.

○ **Sestanek duhovnikov-tretjerednikov.** Danes ob polpetih popoldne sestanek mariborske duhovniške tretjeredne skupščine v frančiškanskem samostanu. Zanimiva poročila iz dežele. Pridite!

○ **Redovna preobлека pri šolskih sestrah.** Preteklo soboto se je izvršila v samostanski cerkvi šolskih sester pomenljiva slovesnost: 27 kandidatkin je sprejelo redovno obleko, med njimi tri učiteljice in pet otroških vrtnaric. Obred je izvršil škofov delegat g. prelat dr. I. Tomazič. Prisostvovalo je mnogo duhovnikov, med njimi g. kanonik Časl in p. Donat Župančič O. Cap., ki sta imela med novopreobleženimi svoje nečakinje, in pa sorodniki novink. Bog po svoji previdnosti dovaja zaslužni kongregaciji šolskih sester obilo naraščanja. Letos se je namreč vršila še druga preobлека. Pri prvi preobleki v mesecu marcu je bilo preoblečenih 19 kandidatkin.

○ **Karambol motociklista in kolesarja.** Na križišču Tattenbachove in Vetrinjske ulice se je v ponedeljek zaletel motociklist Franc H. v nekega kolesarja ter ga podrli na tla. Na tem križišču so radi velikega prometa nezgode zelo pogostne, enako tudi v ozki Vetrinjski ulici, po kateri vozijo celo široki avtomobilski, ki zavzemajo celo ulico. Morda se bo nekaj ukrenilo, da se javna varnost v tej ulici zasigura.

○ **Izletniški in kopalni vlaki iz Maribora.** Ravateljstvo drž. železnic v Ljubljani je na prošnjo tujsko-prometne zveze v Mariboru odredilo, da se izdajajo izletniške vozne karte na progi Maribor—Prevalje tudi ob sobotah in dnevih pred prazniki za odhod z vlaki 1714 ali 1716 ob 13.18 oz. 18.34, toda le za razdalje nad 60 km, torej iz Maribora do Dravograda, Guštanja in Prevalj. Povratek je dovoljen samo z vlakom 1715 ob nedeljah in praznikih, prihod v Maribor ob 21. uri zvečer. Za izletniške vlake veljajo torej iz Maribora do postaj Sv. Lovrene na Pohorju, Brezno-Ribnica, Vuhred-Marenberg, Vuzenica, Trbonje, Dravograd-Meža, Guštanj-Ravne in Prevalje ob nedeljah in praznikih za tja vlak 1712, odhod iz Maribora 5.38 zjutraj, za nazaj vlak 1715, za postaje Dravograd-Meža, Guštanj-Ravne in Prevalje pa tudi za vlak 1714 in 1716 ob sobotah in dnevih pred prazniki, povratek se mora izvršiti ob nedeljah in praznikih z večernim vlakom 1715. Izletniške karte se dobivajo v biljetarni »Putnik« v Mariboru, Aleksandrova cesta 35, pred odhodom označenih vlakov, kakor tudi v predprodaji. Nadalje je dovoljen vlak 1714 vsak dan kot kopalni vlak do postaje Bistrica. Za ta vlak izdajajo postaje Maribor gl. kol., Maribor kor. kol. in Limbuš posebne kopalne vozne karte za polovično vozno ceno do Bistrice. Povratek se mora izvršiti isti dan z vlakom 1737, odhod iz Bistrice ob 18.23.

○ **Arehova nedelja** je privabila tudi letos izredno gostov iz Maribora na Pohorje, ki se niso ustrašili niti že grozeče nevihte in dežja. Dan je bil lep in cerkvena slavnost je v rednih poteh. Pripomnili bi le, da naj ob podobnih prilikah bodo gostje toliko taktni, da ne bodo polegali na okrog, ko gre mimo procesija. Tudi ni prav, če oni, ki se solnčijo, ob takih prilikah pohajajo le v kopalni obleki med ostalimi udeleženci. Ne razumemo, da mnogi v tem oziru ne poznajo nobene spodobnosti. — Naše Pohorje je vedno bolj priljubljena izletna točka Mariborčanov, ki so z zanimanjem posebno preteklo nedeljo pričakovali izid razgovorov zaradi žične železnice na

Pohorje. Zanimivo je, da so se po veliki večini vsi izražali zoper žično železnico, pač pa za veliko ugodno cesto preko Pohorja, kar bi gotovo bilo v času avtomobilizma in tudi raznega zimskega športa veliko bolj aktualno.

○ **Ogledala »Jadranske straže«** v Mariboru je založil mala, lično izdelana žepna ogledalca, ki imajo na zadnji strani slike prestolonaslednika, mest in otokov z Adrije in emblem »Jadranske straže«. Odbor bo ta ogledalca prodal na veliko, zelo dobro bodo pa tudi služila ob nabiralnih dnevih, ker jih namerava prodajati mesto cvelice. Gotovo bo vsakdo raje kupil za par dinarjev lično ogledalce, kakor cvelice ali papirnate znake.

○ **Pritožbe proti razgrajajem se množijo** čimdalje bolj. Zdi se, da imajo nekateri posebno veselje buditi ljudi iz spanja ter jih zabavati s kričanjem in petjem. Policija je dobila sedaj nalog proti vsakemu razgrajaju brez izjeme postopati z vso brezobzirnostjo. Objavila bo v časopisih tudi imena razgrajajev, kar bo najbolj pomagalo.

○ **Izkaznice za romanje na Brezje** se dobijo v Mariboru v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova cesta 6. I. nadstropje. Izkaznica daje pravico do polovične vožnje.

○ **Občina v Studencih** namerava sezidati stanovanjsko hišo oz. razne stavbe preurediti. V ta namen je zaprosila za večje posojilo pri Mestni hranilnici.

Celje

○ **Na svidenje v Radečah!** Orli in Orlice celjskega okrožja polete v nedeljo, dne 24. julija t. l. v romantične Radeče pri Zidanem mostu in pričakujejo, da se jim pridruži vse, kar čuti orlovsko v območju celjskega orlovskega okrožja. Za prireditve je dovoljena polovična vožnja pod običajnimi pogoji. Kdor se hoče udeležiti celodnevne prireditve, naj dospe v Radeče z vlaki, ki privozijo ob en četrt na deveto uro zjutraj v smeri od Zidanega mosta in eno minuto čez osmo uro v smeri od Brežic. Spored prireditve je sledeči: Popoldne po prihodu omenjenih vlakov je sprevod po mestu, ob devetih pa je sv. maša. — Popoldne ob treh je na travniku graščine usmiljenih sester — Marijin dvor — javna telovadba. Po javni telovadbi prosta zabava. Ves dan spremlja prireditev Mestna godba iz Radeč.

○ **Gasilski dan v Celju.** Priprave za gasilski dan, ki ga dne 31. julija t. l. priredi celjska požarna bramba, so v polnem teku. Dopoldan bo cvetlični dan, istočasno pa bo požarna bramba vprizorila na dvorišču mestnega magistrata veliko šolsko vajo, nato pa gasilski manever z vsemi aparati. Popoldanska ljudska veselica v »Gozdni restavraciji« bo prinesla mnogo zanimivih presenečenj. Čisti dohodek gasilskega dne je namenjen kritju velikih stroškov, ki jih ima požarna bramba z nabavo nove opreme, predvsem pa za ustanovitev za Celje prepotrebnega rešilnega oddelka.

○ **Razpisana profesorska služba.** Na drž. dvorazredni trgovski šoli v Celju je razpisano učno mesto za srbohrvaščino v zvezi s francosko ozir. italijansko. V poštev pridejo predvsem profesorski kandidati z usposobljenostnim (diplomskim) izpitom iz navedenih predmetov. Pravilno opremljene in na ministrstvo za trgovino in industrijo v Belgradu naslovljene prošnje je vložiti najkasneje do 31. julija t. l. pri ravateljstvu državne dvorazredne trgovske šole v Celju.

○ **Himen.** V ponedeljek se je poročil v Celju g. Ivo Skočir, tiskar, z gđno. Tončko Dolenčev, hčerko posestnika Franca Dolenca iz Košnice pri Celju.

○ **S cestno-policijskim redom** se v Celju razni vozači kar ne morejo sprijazniti. Tako je n. pr. policija samo tekom zadnjega ponedeljka zapisala pet grešnikov: eden je vozil z motorjem z odprtim izpuhom, drugi je svoj avto gнал s pretirano brzino, dva še sedaj nista vedela, da se pri nas vozi po desni strani ceste, zadnji pa je premalo pazil na svoja živinčeta, ki so preveč ponesnažila mestno ulico.

Trbovlje

○ **Ni dovoljeno.** V smislu sklepa upravnega odbora bratovske skladnice z dne 11. julija je navzočnost pri službi božji v kapeli bolnice dovoljena le nastavljenjem bolnice in bolnikom, privatnikom vstop v kapelo pa je zabranjen.

○ **Predavanje.** Žensko društvo priredi v nedeljo 24. julija ob pol 4 popoldne predavanje s skriptnimi slikami o stališču žene na Jutrovem. Predava g. Zmave.

○ **Razgrajajci.** Nikjer drugje ni toliko pritožb o razgrajanju ponočnjakov kot v trgu, kjer se noč na noč razgraja, preklinja in pretepa. Ne pomaga nobeno svarilo ne kazni. Stranke so se pred dnevi na občini pritožile radi teh nemirov. Policija naj energično nastopi, da se napravi red!

○ **Samoumor.** V Trbovljah je skočil v soboto v Savo rudar Alojzij Laznik. Pred dejanjem se je slekel in iz pečine pred savskim mostom skočil v vodo.

Slov. Konjice

○ **Otvoritev kavarne.** V petek dne 15. t. m. je odprl v hiši Eversa kavarno g. Druškovič, in sicer v istem lokalu, kjer je že bila poprej kavarna.

○ **Proslava sv. Cirila in Metoda.** Kat. izobraževalno društvo je v nedeljo popoldne priredilo našim apostoloma v spomin 1100 l. rojstva v dvorani igre »Slovanska apostola«, združeno s petjem, deklaracijami in govorom. Vseločke so zelo zadovoljile občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano.

○ **Nova stavba.** Malo hišico — viničarijo si je sezidal v svojem vinogradu g. Vezenski.

Slovenska krajina

○ **Crensovec.** Crensovsko izobraževalno društvo je preteklo nedeljo priredilo na Srednji Bistrici Ciril-Metodovo proslavo združeno z proslavo 10-letnice majniške deklaracije. Zbranih je bilo nad 500 ljudi, ki so v veselem razpoloženju sledili govorom, deklaracijam, posebno še petju društvenega pevskega zbora.

○ **Nova trgovina v Mur. Soboti.** S prvim julijem je otvorila mariborska trgovina Serceer in drug Prvo prekmursko zalogo pohištva in hišnih potrebščin. Ker je nova trgovina prva te vrste, ji je bodočnost zagotovljena.

Kočevje

○ **Omejitev vode.** Radi pomanjkanja pitne vode je vodovodni odbor omejil dotok vode mešanom na sledeči čas: Od 6. do 8. ure zjutraj, od 10. do 12. ure in od 5. do 9. ure do nadaljnjega. Omenjeni red velja od 19. julija naprej.

○ **Smrtna kosa.** Na Rudniku je 18. t. m. umrl F. Senica, upokojeni rudar. N. p. v. m.

Dopisi

IZ RADGONSKEGA KOTA.

Obupen je gospodarski in narodni položaj naših ljudi v radgonskem trikotju, ki je po mirovni pogodbi pripadel Avstriji. Slovenci nimajo niti ene slovenske šole, ampak obiskovati morajo vsi nemško osnovno šolo v Radgoni. Tu krščanskega nauka niso deležni v materinem jeziku ne deca v šoli ne odrasli v cerkvi. Prejšnje čase je bil za kaplana neki gospod, ki je znal slovensko in je tudi prid-

Socialna vprašanja

10. mednarodna konferenca dela v Ženevi.

10. mednarodna konferenca dela se je vršila v času od 25. maja do 17. junija 1927. Te konference se je udeležilo 43 držav s 145 zastopniki. Poleg tega so poslane te države še 186 namestnikov in ekspertov.

Uvod.

Konferenco je otvoril predsednik upravnega sveta Artur Fontaine. V svojem govoru je podal najvažnejše zgodovinske podatke o socialnem svetovnem razvoju. V zvezi z mednarodno konvencijo o 8 urnem delovnem času je poudaril, da je vpeljala Anglija leta 1833. 8 urni delovni čas za otroke v starosti od 9 do 13 let, za mladoletne v starosti od 13 do 18 let je pa določila 69 urni delovni čas na teden. Leta 1847. je pa skrčila delovno dobo za žene in mladoletne na 10 ur na dan.

V Franciji se je vpeljal leta 1848. 12 urni delovni čas in leta 1900. 10 urnik za mladoletne delavce in ženske ter za odraslene moške, če so delali skupaj z mladoletniki.

V Nemčiji so vpeljali leta 1891. 11 urnik za ženske osebe, odklonili so pa predlog za splošno vpeljavo 11 urnega delovnega časa. Leta 1908. je znašal delovni čas za mladoletne in ženske osebe 10 ur.

Danes prevladuje v splošnem 8 urni delovni čas. V zvezi z vpeljavo tega delovnega časa se je določilo, da se smejo prepustiti mladoletni v obrtniško delo šele s 14 leti, dočim so se prej z 9 leti. Nočno delo ženskih in mladoletnih oseb se je pa popolnoma ukinilo. Tudi zdravstveni pogoji so se splošno izboljšali. V letih 1881.—1925. se je zmanjšala umrljivost otrok v Angliji, Nemčiji in Franciji za 25%, v Švici in Nizozemski pa za 67%. Splošna umrljivost se je zmanjšala v Franciji za 22%, v Angliji in Italiji za 37—38%, v Švici za 41% in v Nemčiji za 48%. Povprečna starost je znašala v teh deželah leta 1845. od 36—40 let in leta 1915. od 47—55 let.

Tudi kupna moč mezde se je zelo dvignila. V 40 letih pred vojno je znašal dvig v Danski 50%, v Veliki Britaniji in Švedski od 30—40%, v rudarstvu v Nemčiji in Franciji pa 20—40%. Izostal pa je dvig mezde v deželah, ki so bile prizadete od vojne. Kljub temu se pa mora poudariti, da se je vpeljal 8 urni delovni čas, ne da bi se plače znižale.

V zadnjih 45 letih je zelo napredovalo tudi socialno zavarovanje (zavarovanje delavca zoper nezgode, bolezni, starost, brezposelnost itd.), dejstva, ki so položaj delavstva precej izboljšala.

Ta socialni napredek bo od Mednarodnega urada dela sistematično negovan. Od leta 1919. je bilo sklenjenih nadaljnjih 26 mednarodnih dogovorov, od katerih jih je bilo 1. aprila 1927 229 ratificiranih. Te številke nudijo dovoljno jamstvo, da bo šel Mednarodni urad dela z uspehom proti svoji nalogi, namreč uveljaviti socialne pravičnosti.

Mednarodno zavarovanje zoper bolezni.

Glavni dnevni red je obsegal določitev mednarodnih načel za zavarovanje zoper bolezni.

Konferenci sta se predložili dve poročili: 1. Izjave posameznih držav glede tega vprašanja.

2. Seznam tozadevnih zakonov in tendenc v posameznih državah.

Za izvedbo tega zavarovanja prideta v poštev dve načeli: prisilno ali fakultativno zavarovanje.

Dve tretjini držav se je izreklo za prisilno zavarovanje. Glavni razlog za to izjavo je v tem, ker je splošnega pomena zdrav-

gal ter spovedoval slovensko ljudstvo v »slovenski cerkvi« vsako nedeljo. A tudi to ugodnost, oziroma pravico so ljudstvu vzeli ter onega gospoda predstavili nekam k Gradcu in ljudstvo od takrat dalje ne sliši več božje besede in nauka v svojem jeziku ne v šoli ne v cerkvi. Kajti v Radgonsko faro, ki je po pretežni večini slovenska, so dali nemškega kaplana, ki ne razume popolnoma nič slovenske. G. župnik tudi ne razume slovenske. Trgovina uspeva zelo slabo, ker nimajo komu prodajati. Ako bi ta kot z Radgono pripadal Jugoslaviji, bi se to čez noč predrugačilo, kajti zapadno Prekmurje naravno vse teži le v Radgono!

Ar.

Šmartin pri Kranju. Tukajšnje Kat. slov. izobraževalno društvo proslavi v nedeljo dne 7. avgusta 25-letnico svojega obstoja. Popoldne ob 9.30 v župni cerkvi sv. maša za vse žive in mrtve članke, popoldne ob 3. uri pa veselica na znanem Bendetovem vrtu s slavnostnim govorom, po katerem je na dnevnem redu bogat spored.

Sv. Ignacij na Rdečem bregu. Sv. Ignacij na Rdečem bregu je lepa, doslej pre malo znana izletna točka v srednjem delu Dravske doline. Na prijaznem 913 m visokem hribu stoji ljubka cerkevica sv. Ignacija, obdana od močnih starodavnih lip, mecesnov ter smrek. Dostop je lahek od postaje Sv. Lovrene na Pohorju in Brezno ob Dravi. Razgled je posebno slikovit na poti od lovrenske strani in na vrhu. Vrh Rdečega brega je ves kot naraven park, ugoden za sprehode, prijeten za oko in pljuče. — God podružničnega patrona sv. Ignacija se bo letos slovesno obhajal v nedeljo, 31. julija. Ob 8. uri je prva sveta maša in kratka pridiga, ob 10. uri pridiga, teoforična procesija krog cerkve in slovesna služba božja. Vabimo domačine, sosede in izletnike.

stveno stanje delavcev. Izkušnje pa dokazujejo, da se odzove fakultativnemu (prosto-voljnemu) zavarovanju le neznamen delavstva. Vsled tega je prisilno zavarovanje edino sredstvo, da se obvaruje delavstvo pred zlemi posledicami obolenja. Da se izpelje taklo zavarovanje, more pa nuditi jamstvo le mednarodno izpeljana organizacija.

Večina držav članic Mednarodnega urada se je izrekla, da se vpelje zavarovanje zoper bolezni za vse oblike obratov in del.

Važna je tudi določitev prispevkov. V vseh deželah, razen v Rusiji, morajo prispevati tudi zavarovalci kakor tudi delodajalci. Državne podpore so predvidene le v polovici držav članic.

Dajatve in uprava.

Najvažnejše dajatve obstoje v denarnih podporah in v brezplačnem zdravljenju. Pa tudi varnostne odredbe proti obolenju so važna naloga zavarovalnih institucij.

Konferenca se je pečala tudi o osnovnih načelih, po katerih se naj upravljajo zavarovalne institucije ali samouprave ali državna uprava ali oboje združeno.

Momentano je pripuščena državni oblasti izvedba socialnega zavarovanja le v Bolgariji in Japonski. V ostalih deželah so pa nosilec zavarovanja neposredno zainteresirani to je: delojemalci in delodajalci.

Sklepi 10. konference.

Mednarodna konferenca dela je sklenila dve konvenciji ter več predlogov (mnenj).

Najvažnejša je konvencija o zavarovanju delavcev zoper bolezni, ki so zaposleni v obrti, trgovini, industriji ter hišnih poslov. Ta konvencija je bila sprejeta s 97 glasovi proti 9.

Druga tudi zelo važna konvencija je o zavarovanju poljedelskih delavcev zoper bolezni. Ta konvencija je bila sprejeta s 85 glasovi proti 9.

Sprejet je bil tudi predlog o splošnih načelih o bolezenskem zavarovanju kakor tudi o odstranitvi zaprek proti obligatoričnemu zavarovanju.

Veliko prahu je dvignila razprava o združevalni svobodi. Predlog o sestavi vprašalnih pol za posamezne države glede stanja združevalne svobode je bil odklonjen s 54 glasovi proti 42; istotako predlog, da bi prišlo to vprašanje na dnevni red na prihodnji konferenci s 66 glasovi proti 28.

Na konferenci se je obravnavalo tudi vprašanje najnižje mezde in je bil sprejet predlog, da pride to vprašanje na prihodnji konferenci na dnevni red.

Poleg navedenih sklepov je sprejela konferenca še predloge o zavarovanju za osem-moglost in starost, o tarifnih pogodbah, o delovnih sporih in o delovnem času trgovskih nastavljenecov.

Iz navedenega je razvidno, da je delo mednarodne konference precej plodonosno, kljub temu, da je število reakcionarnih držav članic še precej veliko.

PROTIKOMUNISTIČNI PROCES V PARIZU.

v Pariz, 19. julija. (Izv.) Včeraj se je pričel pred kazenskim sodiščem špionažni proces proti komunistom. Tekom dosedanjih razprav se je pokazalo, da gre za obsežno vohunsko in provokatersko organizacijo. Izmed obtožencev jih je bilo navzočih samo 7. Drugih pa dose-daj policija ni mogla izslediti. Vsi obtoženi zanikajo, da bi storili kaj protizakonitega.

PREVOZ SLIV IN GROZDJA.

v Praga, 19. jul. (Izv.) Češkoslovska železniška uprava se je dogovorila z ogrsko in jugoslovansko železniško upravo glede uvedbe posebnih tovornih vlakov za prevoz sliv in grozdja. Ti vlaki bodo začeli voziti 28. julija preko Subotice in Požuna na Češkoslovaško.

I. G.

Krvavi dnevi na Dunaju.

Poročilo očitca „Slovenca“.

Neposredni povod.

Neposredni povod krvavih dogodkov po-
slednjih dni je bil šatendorfski proces.

Spomladi se je bila vršila veselica v Ša-
tendorfu, vasi v Gradišču (Burgenlandu).
Vred ne čisto razjasnjene provokacije z ene
in druge strani je prišlo do streljanja izmed
dveh krdeh nacionalistične Zveze borcev
»Frontkämpferjev«, in socialistične Zaščitne
zveze »Schutzbund«. Ustreljena sta bila en
invalid in en otrok.

Razprave procesa so tekale pod napeto po-
zornostjo vse avstrijske javnosti. Dasi se je
izkazalo, da so vsi trije obtoženci, front-
kämpferji Pinter in brata Čarman, stre-
ljali iz zasede in iz pripravljenih pušk, so
bili vendar, v četrtek 14. t. m. zvečer, opro-
šteni ne le po vprašanju hudodelstva jav-
nega nasilja, temveč celo poizkusa težke te-
lesne poškodbe! Še isti večer so se priredile
manifestacije pred sodnico, in naslednjega
jutra so celo meščanski listi obsodili ta izre-
den pravorek, recte krivorek porotnikov.

Začetek krvavih dogodkov v petek 15. t. m.

V petek dopoldne so se spontano raz-
vile obsežne demonstracije po Ringu: tisoči,
desettisoči delavstva so se zbirali, socialde-
mokrasko strankino vodstvo je bilo samo iz-
nenaden in policiji, proti običaju, se demon-
stracije niso bile prijavile. Pred univerzo je
bilo prekanjanja in prerivanja s stražo. Skriti

hujskači-komunisti v dobrih oblekah, in z dru-
ge strani strogost policije, ki je deloma po-
stopala osorno, so spremenili gnjev množice
v besnost; masa se je spravila na justično pa-
lačo, sežgala neke akte, in kasneje, v večer-
nem obleganju, spalila samo zgradbo. Začelo
se je streljati — ni jasno, s katere strani, a
najbolj je verjetno, da so kolovodje i tu bili
neodgovorni hujskači ali pa morda takozvana
sodrga, in gasilcev niso pustili zraven. Sam
župan socialist Seitz ni mogel blizu gore-
če palače. V tem je policija prejela karabinke
in pričelo se je klanje. Občinstvo, čisto ne-
dolžno, se bežalo po ulicah, razljučenata poli-
cija jih je pa »čistila« na tovornih avtomobilih,
streljaje na desno in levo.

Justična palača je skoro docela izgorela,
škoda je ogromna, posebno ker je tudi večji
del zemljiške knjige uničen. Podivjan mob je
naskočil istotako še hišo lista »Reichs-
post«, vse razbil in zažgal, ter več policijs-
kih stražnic po predmestjih. Tudi policija ni
bila lena in je vprizorila prave pokolje po
Lerchenfeldovi, Marijahilferci in Gumpendorfski
ulici. Od 1. 1848. ni teklo toliko krvi na
Dunaju: v petek in soboto je bilo čez sto
mrtvih in več sto ranjenih.

V petek ponoči je vlada dovela voja-
štvo iz okolice, ker dunajske čete niso
bile vse zanesljive. S polnočjo je nastopil
splošni štrajk železnic, pošte, brzojava
in telefona v celi državi, in generalni štrajk
delavstva na Dunaju, razven v življenjsko ne-
obhodnih obratih: prva za nedoločen čas,
druga za 24 ure.

Justična palača,
katero je množica zažgala, tako da je popolnoma zgorela.

Sobota, 16. julija.

Sobota je prišla kakor sredi najhujše re-
volucije: povsod štrajk; nič tramvaja, nič ča-
snikov, trgovine zaprte. Izhajal je edini list
»Objave socialdemokratske stranke«, ki se je
zastoj delil po ulicah, in proglasom stranki-
nega vodstva o štrajkih, prepovedi vsake de-
monstracije in svaritvijo pred izgredu. Zabra-
nilo se je tudi točenje alkohola.

Slika ohromelega vele mesta ostane ne-
pozabna: ulice izumrle, strahovite govorice,
povedane polglasno od hiše v hišo, vse pod
impozantnim vtisom sile organizacije. Da smo
v Nemčiji, že davno bi gotovi krogi napravili
poizkus s »tehnično zasilno pomočjo«, tech-
nische Nothilfe, Dunaj pa je zato prenehak,
drhti in čaka...

Ministrski svet trajno zbora, izreka vla-
dino pohvalo »zmerni, požrtvovalni policiji«. Bivši
častniki se poskušajo polastiti »Ravag«, radiocentrale,
zdaj najvažnejšega središča za hitro pošiljanje
okrožnic, a osebe jim brani. Popoldne se napad
ponavlja z vojaško po-
močjo, in uspe. S težkimi, ker vojaki niso
dovolj izurjeni, a vendar odidejo že zvečer ši-
frirana povelja v provinco...

Popoldne se vnamejo spet boji po pred-
mestjih, v Hernalsu in Ottakringu. Šest mrtvih,
mnogo ranjenih. Provocirali so očitno komunisti.

Noč prihaja. Telefon počiva še vedno.
Nobene zanesljive vesti od nikoder. Ni mogoče
počivati. Na balkonu se spet čuje fatalni tlesk

puškinih strelav v pravcu Ottakringa. Kakor
pred 10 leti; kar verjeti ne moreš: na živa
telesa streljajo. Strašen gnus te prime, ko
pomisliš, kako malenkosten je ta rod in ubo-
ga ta zemlja. Kako so se, včeraj še, razburjali
nad vsakim baže ubitim kačakom na našem
jugu. Izredno težko je ravno nam, presojati
hladno to nesrečo. Prejako se nam vsiljujejo
spomini nešteti slučajev, ko je avstrijska
vnanja politika in njeno krščansko-socialno
časopisje izrabilo vsako priliko, da naša no-
tranja trenja in neke nemile pripetljaje naše
mlajše prošlosti predstavlja vsemu svetu kot
izraze barbarstva...

Težke kaplje padajo: dežuje. V strupeno
pokanje se meša vse jače glas nad strankami:
grmi. In kmalu preide ta pošastna noč v dol-
go poletno neurje.

Na bojišču in pogorišču v nedeljo.

Nedelja je krasna, vedra. Tramvaj že spet
vozi, ostali promet še počiva. Stotisoči rado-
vednežev obiskujejo bojišča. Okoli justične
palače, od katere stoji le še začrnelo zidovje,
je ves tlak krvav. Barikade in razvaline štrle,
nešteti sledovi strelav so videti na drevesih
in poslopjih. Vojštvu straži parlament, raz
katerega mole cevi mitraljez. Moštvo izgleda
tipično kakor v vojski: neobrito, utrujeno, raz-
draženega pogleda. Na križiščih mesto ele-
gantnega policajca-prometnika v belih roka-
vicah, stoje gruče težko oboroženih srepogle-
dih policajev. Po krvavem poslu...

A ob parku, kjer stanujem, so sinoči po
hišah igrali gramofon, in peli...

Dva proglasa visita po mestu: eden od
rdečega župana Seitz, drugi od vlade, s pod-
pisom Seiplovim. Prvi priobčuje vest, da je
že osnovana Občinska straža iz članov Zaščit-
ne zveze, drugi daje kratek pregled dogodkov,
dolži množico, svari. Ljudje čitajo oba, ma-
jejo z glavami: »Vse to komaj mesec dni po
veseličnih tednih za tujce«, vzdihuje nekdo,
in še eden »O, da bi nas le kdo pre-
vzel!«

Iz pokrajini prihajajo glasovi: nemiri so
bili tudi v Mödlingu, St. Pölten, Wiener
Neustadtu, Lincu, Gradcu in Celovcu. Včeraj-
šnji enodnevní štrajk je veljal deloma tudi v
provinciji, prvič so se mu pridružili tudi po-
ljedelski delavci na dolnjeavstrijski deželi:
ne kosi, ne žanje in ne mlati se.

Popoldne zbora »Veliki zaupniški zbor«
dunajske socialdemokracije, tudi mladi
Adler, ubijalec Stürgkov, je prišel iz Cu-
riha; govori zmerno kakor l. 1919., a dr. Ba-

uer ostreje. Odloči se, da prometni štrajk
mora še trajati.

50 mrtvih leži samo v Splošni bolnici, vsi
še niso agnoscirani.

Dogodki ne morejo preveč začuditi one-
ga, ki je količkaj pazljivo zasledoval razvoj
v Avstriji poslednjih let.

Položaj Avstrije po osvoboditvi in odce-
piti nemških narodov je bil težak ne to-
liko zato, ker bi bila republika nezmožna živ-
ljenja ali sploh na hujšem nego katerakoli
zgodovinska država po izgubljeni vojni — saj
smo vsi doživeli, kako je Avstrija tudi brez
nas zmožna, da živi in še prav fletno živi, —
kolikor zato, ker avstrijski politični značaj
združuje na nepovoljen način nekakšno do-
brodušno nagnjenost za purgarskim uživa-
njem (če gre, z ostalimi »manj kulturnimi«
narodi vred, če pa ne gre, tak vsaj od nji-
hovega truda), s pomankanjem resnično ve-
likih državniških talentov. To so grenka dej-
stva, ki jih pa človek nikdar jasneje ni videl
nego v teh usodnih dneh.

Razen Seipila, sijajnega državnika in
mandatarja evropskih želja, da se Avstrija
reši, ni bilo nobenega vzvišenega, bistrega
voditelja res čisto velikega formata. Na Sei-
plovu slavo pa so neizmerno grešili z obeh
strani: nasprotniki socialisti z brezvestnim
rušenjem njegove avtoritete pred svetom in
v državi sami tudi takrat, kadar je očitno
škodovalo vsej državi; a njegova lastna stran-
ka, krščansko-socialna, z raznimi nelepimi
aferami.

Prvi, naglo naraščajoč od volitev do vo-
litev, so izgubili mero in v precejevanju
lastne moči, stalno ponavljaje slepo vernim
pristašem, kako cela Evropa, ves svet gleda
na rdeči Dunaj kot edinega idealnega varuha
marksizma, so polagoma postali podobni onim
predvojnimi plitkim imperialistom, ki so bili
peli »Le eden je cesarski Dunaj«, in katerim
so se bili tako upirali.

A druga stranka, še najjača v državi,
krščansko-socialna, je ostala nepopoljšljiva.
Ničesar se ni naučila. V puhlih špekulacijah,
v neprestanem prodajanju bajk o nesrečnih
državah — »naslednicah«, je tratila najboljše
moči. »Krščanski« teror Horthijev in Musso-
linijev je občudovala, igrala se ali dopustila
igranja z raznimi »Heimwehrami« in podobno
vojaško šaro, in s tem dala stalen povod re-
publikanski Zaščitni zvezi, da se vse boljše
učvrsti, pripravlja in izvežba.

1926 v juliju in avgustu smo gledali za-
poredoma tri velike zlete na Dunaju: Schutz-
bunda, krščanskih in nacionalnih telovadcev.
Prvi je združil čez 100.000, drugi in tretji pa
nekaj manj, aktivnih članov in članic v več-

urno silno parado po Ringu. Vsakokrat so
dotični pristaši govorili: »Naši so vendar naj-
bolj strunni! Naša je bodočnost!« Razen te
parade je bilo vselej še nekaj javne telovad-
be, koje pomen je pač daleč zaostal za de-
monstracijo spreveda; kulturnega dela pa
zelo malo. Slovanski opazovalec je moral ta-
krat s ponosom spoznati, da so naše slične
organizacije, dasi so sprejele po obliki mnogo
od Nemcev, vendar znatno poglobile svoje
delokroge.

Junij tega leta je prinesel škandalozni
proces Neli Grosavescu, ki so jo opro-
stili radi umora soproga, kar je — če drugega
nič — katastrofalno vplivalo na spoštovanje
ljudskega življenja in pravosodstva na Dunaju.
Naj omenim, da se je dogodilo že nekoliko
soprogomorov v Avstriji, v izrecni zvezi s to
oprostitvijo.

Sledili so divji pretepi na univerzi, kjer
že od prevrata sem peščica Velenemcev na
teroristični način in s sumljivimi sredstvi iz
raja preganja socialistične in židovske dija-
ke in vse elemente, ki želijo enakopravnost
ras. Izid pretefov in številnih disciplinarnih
preiskav v bistvu ni spremenil ničesar na
omenjenem stanju.

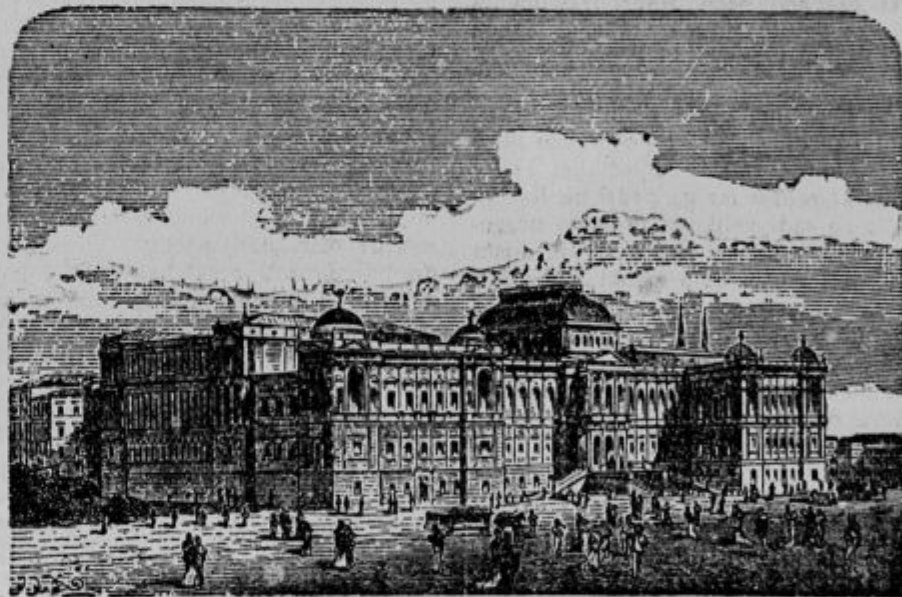
10. julija t. l. je bil nevaren tepež v Klo-
sterneburgu med frontkämpferji in Schutz-
bundom.

Nezreli načini reagiranja nacionalnih
krogov — z molčečo pomočjo krščanskih so-
cialcev — proti bolj sposobnim in delavnim
so bili seveda stalen veter v ogenj socia-
listov.

Spričo tega je bila prevabljava prilika za
nasprotnike »buržuaznega« reda, enkrat iz-
koristiti dano priliko, enkrat udariti proti
nacionalcem in krščanskim socialcem in priti
do dolgoželjene diktature, do katere avstrijs-
ki socialni demokrati itak v skupščini ne
manjka mnogo. Ta priložnost se je nudila s
šatendorfskim procesom. Ampak zdaj so k
plamtečemu požaru hitro primaknili svojo
motno juho tudi nezvani gostje — emisarji iz
Rusije in nekoličina domačih komunistov!

Udarec proti Seiplu, demonstracija proti
režimom v Italiji in Ogrski, začetek dikta-
ture: preveč so nameravali, in danes se lahko
trdi, da se jim je za tokrat skazilo.

Da je socialistično vodstvo računalo s
konkretnimi izgledi na diktaturo, spričuje
ustanovitev občinske straže. Ampak, po pra-
vem avstrijskem receptu, lotili so se je pre-
pozno in preslabotno: 5000 mož se predvi-
deva, a šele 1000 je formiranih. Schober pa
ima danes 600 policajev s karabinkami, in
vsak hip lahko poveča to število na 10.000
izkušenih starejših ljudi z vzornim častniškim
zborom. Že je bilo spopadov, in nadaljnji ob-
stoj občinske straže je dokaj v megli.

Univerza,
na koje rampi se je odigral krvav boj med množico in policijo.

Ponedeljek, 18. julija.

Včeraj je bil položaj za vlado še kriti-
čen. Zdaj se pa okreplja od ure do ure. Zdi
se, da je že povsem trden.

Casniki so že spet izšli, in diktat jav-
nega menja, uspešno izveden skozi tri dni
od strani socialističnega monopola, se je hi-
poma razblinil. Gledališča že vsa igrajo. Du-
najčan se vrača v vsakdanjost in za puče,
bi rekel, za enkrat ni več izgleda.

Italija je že zapretila, da prevozi svoje
tranzitne transporte iz Brennerja v Nemčijo
z lastnim vojaštvom; po nekaterih vesteh že
tako postopa.

V Salzburgu, Innsbrucku in na Predarl-
skem so Heimwehrovci, deloma z vojaštvom
vred, zasedli kolodvorce, pregnali Schutzbund
brez krvoprelitja in vzdržujejo že reden pro-
met; iz Koroške in Štajerske ni vesti.

Pariški »Matin« je poslal poročevalca v
letalu; angleški in ameriški listi tiskajo naj-
bolj gorostasne vesti z Dunaja, »morja ognje-
nega in jezera krvavega«. Tudi ogrski listi,
le-ti seveda s posebnim namenom, donajajo
strahotne novice. Tujci bežijo; za taksi do
češke meje ali vsaj na Semering se plačujejo
neverjetne vsote.

Diplomatski kurirji potujejo preko Bra-
tislave do meje v avtij.

Brez vsakega čuvstva maščevalnosti, pač
pa z onim resnim zadovoljstvom, ki ga neiz-
prosna logika zgodovine vselej povzročuje v
opazovalcu, danes lahko izvršim neko tiho.

že davno potrebno korekturo naše samoza-
vesti: »Nismo Balkanci, kakršne nas tako ra-
di predstavljajo.« — Tudi ne želim na soso-
dovo nesrečo drugače reagirati, nego z iskre-
nim obžalovanjem in krščansko mislijo: kako
boljše storiti?

Torek, 19. julija.

Točno ob polnoči se je telefonsko osobje
vrnilo na delo in tudi železniški in poštni
promet se je začel.

Drugi veliki evropski štrajk — ne tako
znamenit kakor premogokopni v Angliji, a
vendar jako obsežen — je nihal, ne po volji
in ne v korist delavstva.

Moda med divjaki.

Nikjer se toliko stvari ne pozabi v vlakih
kot na Angleškem. Kakor povsod, tudi tu naj-
dene predmete nekaj časa shranijo, potem pa,
ako se nihče ne oglasi, na dražbi prodajo. Na
eni izmed teh dražb se je uradnikom čudno
zdelo, ker je neki trgovec ali starinar, pokupil
prav vsak kos oblačila, posebno še površnike,
dežne plašče itd. Vprašali so ga, čemu mu
bodo te stare, oguljene cunje, katere je dobil
za majhen denar. Ta pa jim je povedal, da
vso tako robo pošlje v Afriko me dzamorce,
kajti zamorci so ravnotako željni takih oblek,
je dejal trgovec, kot naše dame najnovejše pa-
riške mode. Zato ni nič čudnega, če angleški
globe-trotter, kateri je pozabil svoj dežni
plašč v vagonu londonske podzemne želez-
nice, istega najde na plesih divjaka v Cen-
tralni Afriki.

Dr. Seitz,

dunajski župan, eden glavnih voditeljev so-
cialne demokracije, katerega je množica, ko
jo je skušal miriti, insultirala.

Gospodarstvo

Rezanje vrhov (vršičkanje).

Rezanje vrhov ali vršičkanje je zelo važno opravilo v gorcih. Ker se razvija letos trta radi toplega vremena zelo bujno, so začeli žalibog že mnogokateri vinogradniki vršičkati in so si napravili s tem sami občutno škodo. Trte začnejo poginjati na novo; mladi poganjki so zelo občutljivi glede peronospor, treba je zopet žveplati in škropiti z galico. Glavna škoda pa tiči v tem, ker porabi trta za te nove poganjke precej rezervnih snovi na škodo prihodnjega leta. Kdaj je torej primerni čas za rezanje vrhov, ki naj pospeši zorenje grozdja in asimilacijo radi boljšega dostopa solnčnih žarkov? To opravilo se naj izvrši v sredini avgusta, vse-kakor pa tedaj, ko je ustavila trta svojo rast, kar se pozna na tem, da vrhovi poganjk niso več upognjeni navzdol kakor srp, ampak molijo kvišku. Vrhovi se potem odrežejo dober peden nad koleno ter porabijo za kompost ali živinsko klajo. Dosedaj se ni opazilo, da bi škodovali deli te trte živini, ako so bili poskropljeni z galico. Tudi žveplani deli ne povzročajo nikake bolezni.

V letošnjem suhem letu bo začela trta poprej zoreti in vršičkanje se bo moralo izvršiti nekaj prej, a nikakor pa ne že sedaj, ko trta še vedno bujno raste.

Vršičkajmo torej ob pravem času, da ne oslabimo onih oves, ki pridejo za rod v pošten prihodnje leto.

• • •

Konkurz je razglašen o imovini Karla Vrečiča, trgovca v Ptuj. Rok: 23. jul., 27. avg. in 10. sept.

Demaniranje spojitve banatske in novosadske zbornice. Iz Vel. Bečkereke poročajo, da tamonjska zbornica najodločneje demantira vesti o spojitvi bečkereške in novosadske zbornice.

Uredba o komercializaciji državnih rudnikov. Kakor poročajo iz Beograda, je komisija sestavila uredbo o komercializaciji drž. rudnikov. Glavne ptoze te uredbe so sledeče: Vse državne rudnike prevzame družba javnopravnega značaja, ki se vpiše v trg. register. Družbi načeluje nadzorstveni odbor, ki je upravnih in nadzorstveni svet obenem; ta odbor sestoji iz 12 članov, med katerimi bosta dva zastopnika parlamenta ter en zastopnik bank in en zastopnik trg. zbornice. Izvršilni organ te družbe bo po osrednjem ravnanstvu. Namesto po zakonu o drž. računovodstvu se bodo vplačila in izplačila vršila po posebnem pravilniku. Nadalje glavna kontrola ne bo vršila preventivne kontrole, ampak naknadno in sicer zopet na podlagi posebnega pravilnika; za uradništvo bo zopet poseben pravilnik in dobi poseben pokojninski fond. Nova družba prevzame vse upokojence. Državni rudniki bodo imeli poseben proračun, ki se predloži v odboritev parlamentu edino v informativne svrhe(?). Najvišja instanca za državne rudnike je ministrski svet. Družba bo lahko izdajala obveznice, se zadolževala itd. Prometni kapital družbe se bo sestojal iz zalog, instalacij in svote 60 milijonov dinarjev iz proračuna.

Položaj na bombažnem trgu. Tendence za bombaž je čvrsta. Cene v Newyorku in Liverpoolu, najvažnejših tržiščih, so zelo narasle, kar je pripisovati zmanjšani površini, kultivirani z bombažem. Letos je kultiviranih po uradni statistiki v severno-ameriških Združenih državah z bombažem 42 milijonov 608.000 akrov napram 48.730.000 lani. To seveda je povzročilo dviganje cen, ki so narasle do srede t. m. v Newyorku na 18, v Liverpoolu pa na 9.75. Poleg tega je vplivala na povišanje cen tudi velika škoda, povzročena po insektih. Skupno bo letošnji pridelek za 3 milijone bal manjši kakor lani, ki je znašal 18.6 milijona bal. Čeprav je ostalo od lanske letine okoli 7.4 milijona bal, ni jo nič vplivalo na cene. Kakor je torej videti, se cene razvijajo vedno bolj v škodo konzumentov.

Industrija motociklov na svetu. »Frankfurter Zeitung« objavila zanimive podatke o industriji motociklov na svetu, iz katerih posnemamo (v oklepajih podatki za 1925): Anglija: produkcija 120.000 (120.000), izvoz (47.000), delež izvoza pri produkciji 28.5%; Nemčija: produkcija 75.000 (65.000), izvoz 2000 (1350), delež 2.9%; Francija: 70.000 (25.000), izvoz 5000 (3000), delež 7.2%; Unija: produkcija 42.000 (39.000), izvoz 23.000 (23.000), delež 54%; Belgija: produkcija 12.000 (5000), izvoz 2600 (1500), delež 21.6%; Italija: produkcija 6000

(7000), izvoz ? (1100), delež 15.6%; Avstrija: produkcija 4000 (3500), izvoz ? (500), delež 1.3%; pri vseh ostalih državah je izvoz malenkosten; produkcija nadalje: Švedska 2500 (600), Švica 1600 (2400), Češkoslovaška 650 (500), Madjarska 180 in Danska 150; skupna produkcija 334.000 (268.000), izvoz 1925: 77.000 voz.

Električna centrala na Nišavi. Mestna občina v Nišu je sklenila zgraditi pri Sicevu na Nišavi električno centralo, za katero je licitacija že razpisana.

Ukinjenje ravnateljstva rečnega prometa in brodarstva oddelka. Kakor poročajo iz Beograda, je železniški minister ukinil s 15. julijem ravnateljstvo rečnega prometa ter brodarški oddelk. Z dnem 16. julija je začela funkcionirati Uprava pomorstva in rečnega prometa.

Revidira zakona o kmetijskem kreditu. Kmetijsko ministrstvo izdeluje nov zakon o kmetijskem kreditu, po katerem bi se krediti dajali potom Glavne zadrudne zveze in sličnih korporacij, torej tudi Zadrudnih zvez.

Nazadovanje uvoza premoga v Švico. Iz Curiha poročajo, da je znašal uvoz premoga v Švico lani 2.665.000 ton napram 3.379.000 tonam v letu 1913. Tudi napram l. 1925. se je uvoz premoga znižal za 37.000 ton. Zanimivo je, da je poraba premoga pri zveznih železnicah padla od 761.000 ton l. 1913. na 373.000 ton leta 1925. ter 325.000 ton lani. To nazadovanje uvoza premoga za železnice je pripisovati vedno večji elektrifikaciji švicarskih železnic. Poleg tega pa je tudi poraba petroleja za pogon zelo povečala. Uvozila je Švica leta 1913. 16.000 ton bencina za motorje, leta 1926. že 76.000 ton, nadalje petroleja za pogon industrije l. 1913. 8000 ton, lani pa že 42.000 ton, dočim je uvoz drugega petroleja nazadaval od 63.000 ton l. 1913. na 23.000 ton lani.

Hmeljarstvo. izdala in založila Delegacija proizvajalcev čilkega solitra v Beogradu. — Malo katera slovenska knjižica je bila tako iskana in zaželjena kakor opis in gojitve hmelja. Vsak kmetovalec se je namreč hotel poučiti o hmeljarstvu, ker je slišal in čital, da je hmelj najdobitnejša kmetijska rastlina. Hrvati in Srbi so v minulom letu izdali nekoliko brošur in spisov o hmeljarstvu, le mi Slovenci, ki pridelujemo najboljši hmelj v državi, nismo imeli nikakega navodila o gojitvi hmelja. Delegacija proizvajalcev čilkega solitra, ki je izdala že toliko kmetijskih knjig in brošur, je izpolnila želje tudi slovenskih hmeljarjev ter jim podarila knjižico »Hmeljarstvo«, ki na štiri-desetih straneh opisuje to panogo. Opremljeno je tudi s šestimi slikami, ki pojasnjujejo razvoj in gojitve hmelja. Vsebinska tega spisa obsega v I. odstavku opis, lastnosti in vrste hmelja, v II. zasedanju hmeljnika, saditev hmelja in oskrbovanje v prvem letu, v III. oskrbovanje hmeljnika in sicer: obdelovanje zemlje, gnojenje, obrezovanje itd., v IV. živalske in rastlinske škodljivce in bolezni na hmelju, v V. obiranje hmelja in v VI. sušenje hmelja. Njena izbrana vsebina omogoči vsakemu hmeljarju, da se podrobno pouči o pravilnem gojenju in ravnanju s to rastlino. — Knjižico »Hmeljarstvo« dobi brezplačno vsakdo, ki se zanjo pripravi pri »Poddelegaciji proizvajalcev čilkega solitra«, Ljubljana, Turjaški trg 3, I. nadstropje.

Borza

Dne 19. julija.

DENAR.

Razen Italije kurzi ne beležijo nikakih izprememb. Povpraševanje za Italijo se je gibalo od 307.75—308.125, ponudba pa je bila od 309.25 do 308.25, zaključki pa po 308.125 in 307.50 na koncu seestanka. V Curihu je slabše tendiraj Dunaj, čvrsti pa je bil Berlin. Dinar je notiral 9.135. Promet je bil srednji. Narodna banka je dajala Curih in Prago.

Ljubljana. (V oklepajih zaključki.) Devize: Amsterdam 22.83 bl., Berlin 18.51—13.515, Budimpešta 9.93 bl., Curih 10.535—10.965 (10.95), Dunaj 7.9975—8.0275 (8.0125), London 27.50—27.670 (27.630), Newyork 56.80—56.50 (56.80), Pariz 228.50 bl., Praga 168.20—169 (168.60), Trst 306.84—308.84 (308.125—307.50).

Zagreb. Berlin 13.505—13.535, Italija 307.68—309.68 London 27.50—27.670, Newyork 56.70—56.90, Pariz 222.25—224.25, Praga 168.20—169, Dunaj 7.9935—8.0235, Curih 10.930—10.965.

Curih. Beograd 9.135, Budimpešta 9.950, Berlin 123.52, Italija 28.165, London 25.22125, Newyork 51.950, Pariz 20.3375, Praga 15.395, Dunaj 72.95, Bukarešt 3.16, Sofija 3.76, Varšava 58, Madrid 88.85.

Trst. Beograd 32.425—32.45, London 89.45—89.65, Pariz 72—72.20, Newyork 18.40—18.45, Curih 355, Dunaj 259.

Dunaj. Devize: Beograd 12.49, Kodanj 190, London 34.5025, Milan 38.58, Newyork 710.40, Pariz 27.82, Varšava 79.35. Valute: dolarji 710.40, angleški funti 34.50, lira 38.55, dinar 12.56, češkoslovaška krona 21.0575.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 197—199, Ljublj. kreditna 148 den., Kred. zavod 160 den., Stavbna 55 den., Šešir 104 den.

Zagreb. Razen agrarjev so drž. papirji padli. 7% invest. posoj. 84—84.50, agrari 51.50 zaklj., vojna odškodnina 343.25—343.75, avg. 345—346, sept. 348 zaklj., Hrv. esk. 94 zaklj., Hipobanka 57 zaklj., Jugobanka 91—92, Prasednina 850 zaklj., Sečerača 475—490, Slavonija 17.50—20, Trbovlje 465—475, Vevče 131—137.50.

Trst. Trž. Lloyd 735, Cosulich 159, Adria 165, Tripovich 245, Assicurazioni Generali 3485, Riunione adriatica di Scurta 1785, Split cement 175.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 77.51, Alpine 41.80, Kranjska industrijska 57, Trbovlje 43.50, Hrv. esk. 11.20, Leykam 12.15, Jugobanka 11.20, Hipobanka 7, Mundus 170.50, Slavonija 1.95.

BLAGO:

Ljubljana. Les: Hrastove podnice 43 mm, fko vagon Postojna 1.250—1.250, zaklj. 3 vag. 1.250, trami po not. kupca fko vag. naklad. post. 250—250, zaklj. 2 vag. 250; tendence mlačna, ponudba je znatnejša za dva. Zaključki 5 vag. —

Deželni pridelki: Ponudbe so bile: Pšenica nova, bačka, 78 kg, 2%, brez dopl., slov. post., ml. tar. prompt 30 dni, 335—337.50, pšenica nova, ban. 78 kg, 2%, brez dopl. ml. tar., jul.-avg. po izbiri kupca 30 dni, 337.50—340, pšenica stara, 75-76 kg, 2%, slov. p., ml. tar., prompt 30 dni, 332.50, koruza bačka, slov. post., 30 dni, 232.50—235, koruza banatska, slov. p., 30 dni, 230—232.50, ničlarica bačka iz stare pšenice, fko Ljubljana, odjem celega vagona, brez užitnine, plač. po prejemu 505, Zaključekovi ni bilo. Tendence je nadalje čvrsta, saj ponudbe od strani kmetov ni; stanje koruze je izredno slabo, ker manjka dežja. Zato se zadržuje tudi stara koruza; za novo za december in januar je denar 165 naklad. post. brez ponudbe. Napram lani je cena torej za 6.500 Din. pri vagonu višja.

Novi Sad. Pšenica bačka, stara, 75 kg, 275, bačka, nova, 79 kg, 285, bačka, nova, 80 kg, 290, sremska, stara, 75 kg, 277.50—280, sremska, nova, 77 kg, 277.50—288, sremska, nova, 78 kg, 280; ječmen, sremski, novi, 64—65 kg, 195—200; oves, bački, novi, 175—180, sremski, novi, 175—180; koruza, bačka, 175—190, bačka, vag. Sisak 177.50—190, sremska, 177.50—190, ban. 182.50—185; moka 0 gg vagon za izvoz 435, 0 g 425—480, bačka 2 397.50—400, bačka 5 355—360, bačka 6 327.50—330; otrobi, bački v juta vrečah 152.50—155. Tendence neizpremenjena. Promet: 12 vag. pšenice, 5 vagonov ovesa, 1 vagon moke in 12 vagonov koruze, skupaj 37 vagonov.

Sport

Sportna nedelja.

Zadnja nedelja je bila v Ljubljani izredno bogata na prvovrstnih sportnih prireditvah. Na igrišču Ilirije se je vršila popoldne mednarodna nogometna tekma med dunajskim profesionalnim WAC-om in reprezentančnim moštvom LNP-a, na igrišču Primorja se je vršil popoldne in popoldne lahkoatletski dvoboj med atletskima reprezentancama Zagreba in Ljubljane in na prostoru Ljubl. sportnega kluba na Ljubljani se so popoldne vršile prve letošnje plavalne tekme. Zal je bil obisk vseh treh prireditev zelo slab, čeprav so se v glavnem vršile v tako različnih urah, da si medsebojno niso škodovali. Podjetnost in delavnost naših sportnih klubov bi pač zaslužile več podpore in razumevanja občinstva. Ljubljansko je očitno posebno nehalno, če ne naravnost indolentno. Od klubov zahteva vse mogoče in nemogoče, stalno in nesebično pa podpira naše sportno gibanje komaj peščka ljudi. Drugi kritizirajo, radi grajajo, malokdaj izrečejo priznanje, nikoli pa ne dajo podpore. Veliko idealizma je v naših sportnih edincih, da ne klonejo pod temi razmerami!

Nekoliko poročila:

GOSTOVANJE WAC-A.

Prvi dan Ilirija: WAC 0:1, drugi dan team LNP: WAC 2:6.

O sobotni tekmi smo poročali že v endeljo, da je nudila dober sport, izravnanu igro ter obojestransko lep nogomet. Ilirija je dala v soboto eno svojih najboljših iger v letošnji sezoni. Ne samo

obrambne linije, tudi napad, ki je sicer njena slaba točka, je zaigral pod vodstvom trenerja Wane lepo in koristno. V nedeljo je igra v drugem polčasu žal izrodila vsled nediscipliniranosti in prevelike ostrosti Dunajčanov, ki ji premoale energičen sodnik ni znal ob pravem času staviti meje.

V začetku je obetala nedeljska tekma izreden sportni užitek. Ljubljanski moštvo je prvih 10 minut podalo odlično igro ter potisnilo Dunajčane v obrambo. V odločilnih momentih, ko je bilo treba takorekoč samo še postaviti piko na i, pa sredina napada žal ni zmogla nekoliko več energije, da bi izrabila dozorele šanse. Ljubljanski team je v tej fazi igre zamudil naskok 2 do 3 golov, zastreljal je celo enajstko. WAC je nato polagoma sam prevzel inicijativo. Njegovih hitrih, taktično krasno zasnovanih in izpeljanih napadov ljubljanska obramba ni mogla odbijati tako uspešno kot prejšnji dan. V 11. minuti je levo krilo gostov iz proste pozicije ostro streljalo na gol; strel se je od branilca odbil neobranljivo v gol. WAC je še dalje napadal z izredno voljo in elanom ter dosegel do polčasa visok score 4:1! V drugem polčasu je Ljubljana pregrupirala svoje moštvo. Pleša je zamenjal Slamič, Ermana II. Šiška. Sledila je nato izravnanu igra, v kateri je prevladal borbeni moment, neredko tudi skrajno ostra in infair igra.

Sestava ljubljanskega teama je bila sledeča: Erman I-Pleš (Slamič), Verovšek-Zemljak, Dekleva, Lado-Camernik, Erman II (Šiška), Cebolin, Oman, Doberlet.

Predtekma med rezervama Ilirije in Her mesa je končala z rezultatom 5:3 za Ilirijo.

DVOMATCH ZAGREB: LJUBLJANA.

Dvوماتh med lahkoatletskima reprezentancama Zagreba in Ljubljane je končal s sigurno zmago Zagreba kot se je pričakovalo. Razen v tekih na kratke proge so v vseh disciplinah prevladali Zagrebčani, tako da so večinoma zasedli prvo in tretje mesto, Ljubljancem pa prepuštili drugo mesto. Končno razmerje se glasi: 94:48 točk za Zagreb. Razmeroma slabega izida za Ljubljano je kriva nezadostna priprava in vsled tega slaba forma našega atletskega teama, deloma tudi nezavednost nekaterih najboljših atletov, ki niso došli na start. O prireditvi bomo še poročali.

PLAVALNA TEKMA NA LJUBLJANICI.

Plavalne tekme so se udeležili klubi Ilirija, LSK in Primorje. Doseženi rezultati so zlasti, ako se vpošteva pričetek sezone, dobri, deloma odlični (50 m 30.8 sek.). Watpolo tekma med LSK in Ilirijo je dobil LSK s 3:1. Ostali prvi rezultati so: stafeta štirikrat 50 m prosti stil Ilirija 3:5.6 sek.; 100 m prsno seniorji Virant (Ilir.) 1:47.6; 50 m prostu jnu, Bleiweis Marko (LSK) 40.8; 100 m sen. prostu Jenko (Ilir.) 1:24.6; 200 m prsno dame Prekuh Franica (Prim.) 4:16; 400 m prostu sen. Bleiweis M. 8:54.6; 100 m hrbtno sen. Payer (Ilir.) 1:57.6; 100 m prsno jnu, Grile (Ilir.) 1:40; 50 m prostu dame Prekuh (Prim.) 50.8; 50 m prostu sen. Jenko 30.8; skoki Kordelič (Ilir.) 123.86 točk, Antosiewicz 94.83.

Zagreb, Finale za Balokovičev pokal sta igrala v nedeljo HASK in Gradjanski. Obe močviti sta bili v slabi formi; HASK, čeprav v polju tudi tokrat v premoči, je podlegel z 2:4.

Beograd. Prijateljska tekma med Jugoslavijo in BSK je končala z zmago Jugoslavije v razmerju 4:3.

KOLESARSKÉ DIRKE.

V nedeljo dne 24. t. m. se vršijo kolesarske dirke društva »Sava« na progi Ljubljana—Planina in obratno. Start in cilj na Tržaški cesti pri km 2.200 (gostilna Kramar). Skupni odhod z godbo s Sv. Jakoba trga točno ob 14. Začetek ob 15. uri. Prijave dirkačev se sprejemajo do 22. t. m. zvečer v društveni pisarni na Karlovski cesti št. 4.

• • •

SVETOVNA KOLESARSKA PRVENSTVA.

K svetovnim kolesarskim prvenstvom, ki so vršijo te dni, se je prijavilo 145 tekmecev iz 15 držav. Na splošno presenečenje se jih je največ prijavilo za cestno dirkanje po Nürburgringu, 66. Dirkanje amaterov na kratko razdaljo izkazuje 49 imen, dirkanje profesionalov 21. Dirkanja profesionalov na dolgo razdaljo se udeleži 18 tekmecev. Redkokdaj je imelo kakšno prvenstvo tako veliko udeležbo in še tako prvovrstno.

V Kölnu so se vršile prve tekme za kolesarska prvenstva leta 1895. in so se končale z velikim uspehom. Nato jih je priredila Nemčija še štirikrat, letos šestič. V Kölnu dirkajo na kratko razdaljo, v Elberfeldu na dolgo.

Po številu zmag najuspešnejši kolesar je bil angleški amater Meredith, ki si je sedemkrat izvojeval zmago na 100 kilometrov. Rekli smo pa, da te zmage niso bile neoporečne, ker je imel Meredith najboljši motor pred seboj, kakršnega si

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

Sedmo poglavje.

Čim so pridrvili Agašimolovi tatari z menoj v svoj kraj, so takoj zapustili dotedanje taborišče in hajd! so odhiteli na nov kraj. Mene pa niso več pustili proč.

— Kaj bi, Ivan, tam pri Jemgurčevcih, — so mi rekli. — Jemgurčej je tat. Ostani raji pri nas. Mi te bomo drage volje čislali in ti bomo dali lepe Nataše. Tam si imel samo dve Nataši, mi pa ti jih bomo dali več.

Jaz sem se zahvalil:

— Kaj pa hočem z njimi? — sem rekel. — Ne maram, da bi mi jih dali več.

— Ne, — so mi rekli, — ti ne razumeš. Saj je boljše, če je več Nataš. Več Koljk¹ ti bodo rodile, vsi te bodo klicali atek!

— No, sem rekel, — nič me ne veseli biti atek za tatarčke. Če bi bil med vami kdo, ki bi mi jih krstil in obhajal, potem bi to bila druga stvar. Tako pa ni stvar nič prida. Naj imam še toliko otrok, bodo vsi vašega rodu, noben ne bo kristjan. Če bodo zrasli, bodo goljufali naše kmete. Vzel sem tedaj zopet dve ženi, več jih nisem hotel imeti. Če je več žen, naj so tudi tatarke, je vedno kreg pri hiši in vedno mora človek to golazen pretepati.

— No, in potem? Ali ste ljubili ti vaši novi ženi?

— Kako, prosim?

— Ali ste ti svoji novi ženi ljubili?

— Če sem jih ljubil?... Ah, tako, o tem me vprašujete? Razumeli smo se. Ena izmed tistih, ki mi jih je dal Agašimola, je bila zelo postrežljiva napram meni... S to sva se, tako rekoč, razumela.

¹ Nikolaj. Razlaga sledi malo nižje.

— Kaj pa ona mlada deklica, katero ste poprej imeli za ženo? Ta vam je bila menda bolj všeč?

— No, da. S to sva se tudi razumela.

— Gotovo vam je bilo dolgčas brez nje; ko je vas ugrabila Agašimolova orda?

— Ne, nisem se dolgočasil brez nje.

— Saj ste vendar morali tam imeti otroke od onih prvih žen?

— Kaj da, seveda sem jih imel. Savakirjeva žena je rodila dva Koljka in eno Nataško. Druga, ona mlada, pa mi jih je rodila šestero v petih letih, ker je imela enkrat dvojčke, dva Koljka.

— Dovolite, prosim, da vas vprašam. Zakaj jih imenujete vedno »Koljke« in »Nataške«?

— Tako jim rečejo tatari. Pri njih je namreč vsak Rus Ivan, če je odrasel človek. Rusinjam rečejo Nataške, dečke pa zovejo Koljke.² Moje žene so sicer bile tatarke, a zaradi mene so jih vsi smatrali za Rusinje. Zato so dobile ime Nataške, dečki pa so postali Koljke. Seveda je vse to brez pomena. Cerkenih svetotajstev tatari sploh ne poznajo in otrok tudi nisem smatral za svoje.

— Kaj, niste jih imeli za svoje? Zakaj ne?

— Kaj bi jih smatral za svoje, če niso bili krščeni in maziljeni s svetim oljem?

— No, in vaše očetovsko čuvstvo?

— Kaj pa je to?

— Ali je mogoče, da niste teh otrok nič radi imeli in jih nikoli pobožali?

— Kako naj bi jih bil božal? Seveda, če sem kje na samem sedel in je včasih kateri pritekel k meni, sem ga že pobožal in mu rekel: »Pojdi k materi.« To je že bilo, a tudi to se je redkokdaj zgodilo. Nisem utegnil misliti na nje.

— Zakaj niste utegnili? Ali ste imeli veliko dela?

— Ne, gospod. Nobenega dela nisem imel. Samo hudo mi je bilo: strašno me je vleklo v Rusijo domov.

² Skrajšana kristjanska imena Natalija in Nikolaj.

— Potem takem se niste privadili stepi niti po desetih letih?

— Ne, gospod, domov me je vleklo... hudo mi je prihajalo. To se je godilo predvsem zvečer ali celo podnevi, kadar je bilo lepo vreme, vročina. V taborišču je vse tiho. Vsi tatari so se poskrili pred solcem v šotore in spijo. Jaz pa sem vedno odgrnil kraj šotora in gledal stepo... na levo stran in na desno je vse enako... Vroče je, neusmiljeno pusto. Daljava nima kraja. Trava je divje bujna. Sam stepni mušec, beli in mehki, valovi kakor srebrno morje. Vetrič prinaša njegov vonj, po ovci diši. Solnce venomer peče in žge. Stepa nikjer nima konca, kakor ga nima to solzno življenje. Takrat bi bilo tudi moje hrepenenje brezdanje globoko... Gledal sem in nisem vedel, kam. Nenadoma se mi je prividela kaka cerkev ali samostan, spomnil sem se kristjanskih krajev in se zjokal.

Ivan Severjanič se je za trenutek ustavil, težko vzdihnil ob tem spominu in nadaljeval:

— Ali pa, na primer, še hujše je bilo po slanicah tik ob Kaspiški obali. Solnce je tam krvavordeče, pripeka, slanice se blešči in tudi morje se blešči... To lesketanje omami še hujše kakor mušec. Takrat ne ve človek, kje je in kam spada, ne ve, ali je še živ ali pa je že umrl, in se muči za svoje grehe v peklenem obupju. Tam, kjer raste mušec, je stopa vendar še prijaznejša. Tam se vsaj vidi kje do bronkih, četudi redkokdaj, sinjasti zajbelj ali drobni pelin in šotrajko, — vse to vendar pestri belino! Tukaj pa je samo lesketanje... Tam postane vse živo, če se kje vname trava in se prične stepni požar: zletijo amše, divje kure, stepni ključači in se prične lov na nje. Amše ali tudake, kakor jim rečejo tatari, smo gonili na konjih in jih posekali z dolgimi biči. Včasih smo morali takoj potem razjahati in bežati sami pred ognjem...

■■■■■

drugi dirkači niso mogli omisliti. To je bil tudi eden prvih vzrokov, da so prenesli prvenstvene tekme tudi na cesto. Za Meredithom najuspešnejši kolesar je bil Danec Ellegaard, ki si je izvojeval 6. zmag; pred vojsko si bral njegovo ime vsak dan, zadnje svetovno prvenstvo si je izvojeval pred 16 leti. Nato pride Holanec Moeskops s 5 zmagami, vse po vojski. Kakor smo brali in tudi zapisali, ga sedaj ni zraven. Najuspešnejši amater na kratko razdaljo je bil sedanjí profesional Anglež Baylay. Dobil je štirikrat svetovno prvenstvo in so te zmage v očeh sportnika veliko več vredne kot sedem Meredithovih zmag. V trajnostnih dirkah predvojnega časa je bil Francoz G. Parent najuspešnejši, zmagal je trikrat. Ravno tolikrat je po vojski zmagal Belgijec V. Linart, ki starta sedaj v Elberfeldu in ki bo morda Parentov rekord prekosil. Tu podamo seznam prvih 12 prvakov; zadnja številka pomeni število zmag; kr. r. je kratka razdalja; d. r. je dolga razdalja; am. je amater; prof. je profesional:

1. Leon Meredith, Anglež, iam., d. r., 7.
 2. Thorwald Ellegaard, Danec, prof., kr. r., 6.
 3. P. D. Moeskops, Holanec, prof., kr. r., 5.
 4. William Baylay, Anglež, am., kr. r., 4.
 5. Georges Parent, Francoz, prof., d. r., 3.
 6. Viktor Linart, Belgijec, prof., d. r., 3.
 7. Jaap Eden, Holanec, am., kr. r., 2.
 8. Thad. Robl, Nemec, prof., d. r., 2.
 9. Robert Wallhour, Amer., prof., kr. r., 2.
 10. Louis Darragon, Francoz, prof., d. r., 2.
 11. Emile Friol, Francoz, prof., kr. r., 2.
 12. Lucien Richard, Francoz, am., kr. r., 2.
- Imena zmagovalcev v cestnem dirkanju smo navedli 15. t. m. Ponovimo: leta 1921. je zmagal Sved Gumar Sköld, leta 1922. Anglež Marsh, leta 1923. Italijan Ferrario, leta 1924. Francoz Leducy, l. 1925. Belgijec Hoevenaers, l. 1926. Francoz Dayen.

Doslej še nobeden dvakrat. Glej o tem ome-njeni članek 15. t. m.

DELO NEMSKE VISOKE ŠOLE ZA TELESNE VAJE.

Kakšno veliko delo vrši ta šola, vidimo iz seznama letošnjih stadijskih tečajev:

1. Splošni učni tečaj.
2. Tečaj za voditelje mladine.
3. Nogometni tečaj.
4. Tečaj za veslače v Kajaku.
5. Tečaj za ljudske igre in vaje.
6. Drugi tečaj za voditelje mladine.
7. Olimpijski in hockey tečaj.
8. Časopisni tečaj.
9. Tečaj za voditelje ženskih oddelkov.
10. Tečaj za učitelje.
11. Tečaj za učitelje na deželnih šolah.
12. Zdravniški tečaj.
13. Olimpijski in nogometni tečaj.
14. Tečaj za učence Vel. Berlina.
15. Splošni tečaj za učence.
16. Tečaj za učenke višjih šol.
17. Veslaški tečaj za učence in mladino sploh.
18. Tečaj za vaditelje veslanja.
19. Olimpijski in nogometni tečaj.
20. Drugi tečaj za učenke višjih šol.
21. Zdravniški tečaj ministrstva za ljudsko blaginjo.
22. Nogometni tečaj za učitelje.
23. Ženski tečaj nemških sportnih bratov za lahko atletiko.
24. Plavalni tečaj.
25. Tečaj za voditelje mladine nemškega sportnega za-

voda za lahko atletiko. 26. Tečaj za ljudske igre in vaje (drugi). 27. Drugi tečaj za voditelje veslanja. 28. Veslaški tečaj za trenerje in učitelje veslanja. 29. Nadaljevalni tečaj za diplomne, telovadne in sportne učitelje. 30. Tečaj za klubske sportne učitelje. 31. Tečaj za učenke višjih šol Vel. Berlina. — Mislimo, da si šola s takim naporom že lahko upa stopiti pred javnost ter da s polno upravičenostjo lahko zahteva vseobsega uvaževanja in splošne podpore. Vemo že, da so si in si bodo vzeli to kolo za zgled tudi drugi taki zavodi v Pragi, v Budapešti, v Bukarešti, na tihem tudi v Italiji in drugod.

SUZANI SE DOBRO GODI.

Gostovanje Suzane na Angleškem postaja popoln uspeh. Angleško časopisje je vse navdušeno ob njeni igri, ki je prav taka kot je bila prej. — »Zmeraj si vesel, če Suzano vidiš, njeni gibi imajo klasično ljubeč balerine, ona je umešna v vsem, kar na tenišču začne.« — Nekemu dopisniku je rekla, da bo s 30 letom nehala igrati. Sedaj je 28 let stara; tako pravi. Naši bralci se pa gotovo spominjajo, da smo že lani govorili o 29. Suzaninih letih. Morda je pa umetnica tudi v prikrivanju let. 30. leto je po njenem mnenju skrajna meja za igravke tenisa; potem odnehajo. »Kot profesionalka sem zelo zadovoljna; bolj kot prej, ko sem bila amaterka. Igram, kjer hočem in kadar hočem.« V tem oziru ima res popolnoma prav. Prej so ji pa zmeraj predpisovali: Tukaj smeš igrati, tukaj ne smeš, to ni amatersko, to diši po profesionalstvu itd. Kdo bo te sitneže vedno poslušal!

AMERIŠKI AVTOMOBILNI DAVKI.

Narast avtomobilov v Ameriki od leta 1926. za več kot 10% na 22 milijonov je imel za posledico tudi zvišanje dohodkov iz avtomobilskih davkov. Obdavčenje ni v vseh državah enako. Vsega skupaj so dali vsi davki — dopustilne pristojbine, šoferske dovolitve, davki na bencin — 475.8 milijonov dolarjev. Ni pa všteti v tej svoti 88 milijonov dolarjev trošarine in 118 milijonov dolarjev premoženjskega davka. Če vračunamo še to, tedaj naraste skupna svota na 674 milijonov dolarjev. Pri tem je pa obdavčenje kolikor mogoče nizko, da se razvoj avtomobilizma ne ovira. V 44 državah znašajo povprečni direktni davek in vse pristojbine — licenca, bencinski davek itd. — 21.6 dolarjev na leto, v našem denarju ca 1210 dinarjev.

Knjige in revije

Arhiv za hemijo in farmacijo, urejuje dr. V. Njegovan v Zagrebu, št. 3 prinaša: O hemijskem odvajanju radiotorijuma (D. K. Jovanović). — Hemijski sastav unutrašnjosti zemlje i meseca. (S. Mohorovičič). — Prispevki k kemizmu ligninsulfokisline. (M. Samec). — O valovima u eteru. (I. Plotnikov) in drobič.

Izpred sodišča

Mlad slovinec, Martin iz Ljubljanske okolice je star komaj 16 let, slaboten, človek bi mu prisodil komaj 10 let, pa ima na vesti precej umazane zgodbe. Piko ima na svojega soseda in ker se ni mogel drugače maščevati nad njim, mu je zadnjič ometel sveže pobeljeno hišo s cestnim blatom. Soseda ga je zasačil in ga tudi ovadil. V bližini Martina je pa tudi gostilničar in fant se je splazil v njegovo klet, rekel je, da zato, ker je bila odprta, si natočil steklenico vina, se založil s pokalicami, sifonom, drugič pa zopet odnesel steklenico vina. Enkrat se mu je prav posebej mudilo, hotel si je natočiti vina, pa je odprl napačni sod, v katerem je bilo žganje. Ker se je bal, da ga kdo zasači, je pozabil zapreti pipo ter je zbežal. Steklo je po tleh kar 52 litrov žganja. Pred sodnikom je deloma vse priznal, izgovarjal se je pa, da je bil pri prvem dejanju pijan. Sodnik mu je napravil čedno pridigo in ga po § 460 obsodil na teden dni zapora.

Sovražnik sporta. Kopalci si večkrat vzamejo s seboj nogometno žogo, da se z njo vadijo tudi v vodi! Zadnjič je bila večja skupina kopalcev ob

Gradaščici in pridno so metali žogo. Hlapcu Mihl pa to najbrž ni bilo všeč, pograbil je za žogo in je ni hotel na opomin gospodične Pavle vrniti, pač pa jo je prerezal. Žoga je bila pa last tiskarjev, vredna 200 Din. Miha je najbrž mislil, da njegovo dejanje ne bo izzvalo posledice. Toda motil se je. Zadeva je prišla pred sodišče in Miha je bil obsojen na 48 ur zapora in pa za žogo bo moral plačati 150 Din.

Zamenjava v ovadbi. Tehnik Viktor se je peljal s kolesom proti Marjinemu trgu in sicer po Miklošičevi cesti. Nasproti mu je privozil z naloženim ročnim vozičkom puškarski vajenec Lojze, ki je v razposajenosti križaril s svojim vozičkom po lepi cesti, to pa tako nesrečno ali pa nerodno, da je zadel v Viktorjevo kolo. Viktor je padel s kolesa, si raztrgal rokav, drugače se pa ni poškodoval. Zaradi neprevidne vožnje je bil pa pri vsem tem ovaden Viktor in je moral pred sodnika. Tam se je pa izkazalo, da je bil Viktor povsem nedolžen in da je nesrečo povzročil pravzaprav Lojze, ki bi bil moral v tem slučaju biti obtoženec. Sodnik ga je seveda oprostil in ker za rokav Viktor ni zahteval odškodnine, je nadaljnih posledic rešen tudi Lojze.

Poravnajte naročnino!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 19. julija 1927.

Višina barometra 308.8 mm

Opazovanja	Barometer	Temperatura v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin			
						ob opazovanju	v mm do 7h	Kajenje temp.	Kajenje temp.
Ljubljana (dvorec)	7	763.6	24.1	81	mirno	5	dež	0.2	26.8 15.8
	14	761.8	26.4	49	E 1	6			
	21	762.2	22.3	64	SE 4	3			
Maribor		763.7	20.0	90	NW 8	3	dež	3	27 16
Zagreb		764.7	21.0	83	SE 6	4	dež	8	28 16
Belgrad	8	761.8	22.0	76	W 2	2			32 19
Sarajevo		761.2	15.0	97	mirno	10	dež	9	— 13
Skopje		760.1	26.0	53	N 1	1			— 20
Dubrovnik		760.4	23.0	84	mirno	0			28 15
Split		760.8	26.0	62	NW 1	3			32 22
Praga	7	763.0	14.0	—	WSW 6	10	dež	2	23 14

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 20. julija: v splošnem lepo, nagnjenje k nevihtam, nekoliko topleje.

ORIGINALNE POTREBŠČINE ZA OPALOGRAPH

PRESERVAT, FIXAT IN OSTALE POTREBŠČINE VEDNO V ZALOGI PRI

LUD. BARAGA, LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA ŠT. 6/L TELEFON ŠT. 2980

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Proste službe

KUHARICA

ki zna šivati in vsa druga gospodinjstva dela, stara ne pod 30 let, se išče v trgovsko hišo na deželi. Nastop takoj. — Ponudbe pod »Zanesljiva« na »Slovenca« upravo št. 5557.

Pisarniška moč!

Lesna trdka na deželi, ne daleč od Ljubljane, išče dobro izvežbano in zanesljivo pisarn. moč. — Ponudbe z zahtevno plačo pod: »Izvrstna moč« na upravo »Slovenca«.

Vrt. pomočnika

veščega v gojenju cvetlic, zelenjave in sadnega drevja, išče večja trdka. — Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj in zahtevkov na upravo lista št. 5642.

SPRETNO frizerko

za dame sprejme takoj Sveta Štefanovič, frizerurka, Vel. Gradišče, Srbija. Plača po dogovoru.

Trg. pomočnik

izurjen železninar — se sprejme. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Železninar 9999«.

Službe iščejo

GOSPODINJA

varčna in snažna, vešč šivanja in poljskega dela, išče mesta v župnišču za vsako plačo. Gre tudi v hribe. — Naslov pove uprava lista pod št. 500.

ŠOFER išče službo

kužen strojni ključavničar in kovin. strugar. — Naslov v upravi št. 5637.

Organist

na razpoloženju od 1. 8. t. l., 19 let star, Ceciljanec, z dobrim spricvalom, z enoletno prakso ter znanjem knjigovodstva, želi službe, če mogoče v bližini železnice. Gre tudi začasno nadomestovat proti povračilu potnih stroškov in nekaj za žep. — Ponudbe je nasloviti na Dekanijski urad Vel. Nedelja. 5634

Stanovanja

Stanovanje

oddam z novembrom v novi hiši. Tri sobe, prikljike in kopalnica. Naslov pri upravi lista pod št. 5486.

Vnajem

Trgovski lokal

v gradu v Mariboru se odda. — Poizve se pri trgovcu M. BERDAJSU v Mariboru. 5598

Elektrožaga

venecijanka s cirkularko in 2 klinama se odda v najem z avgustom t. l. — Poizve se pri: IVANI ZICHERL, Suha pri šk. L.

Kdo kupi?

Tri zdravniške knjige v nemščini. prodam. Naslov v upravi l. št. 5578.

Prodaja gosi.

V sredo in četrtek bodo na Vodnikovem trgu na prodaj gosi iz Vraždna.

Kupim

vsako množino letošnjega sirovega LANU ter kostanjevega taninskega LESA. — Cenj. ponudbe z navedbo najnižje cene franko vagon na upravo »Slovenca« pod značko: »Lan-Tanin« št. 5641.

KOLESARJI!

Znižane cene. Oglejte si zalogo dvokoles najfinišnega tipa Tribuna, Rekord, Champion, Stuvia, Bianki, Fator, Peria, Diamant še od Din 1300.— naprej. Pneumatika Dunlop, Michelin, Cestni franko. Prodaja na obroke.

Tribuna F. B. L. Ljubljana

Tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Knjige iz 16.-18. stol.

nem. in latin., med njimi: »Corpus Juris Canonici« (M. DC. LXX.), prodaja Kračun, Poljčane.

Kdo prodaja?

Maline kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

RAZPISUJEMO dobavo

200 m žlebov.

- Ponudbe je vložiti do 2. avg. t. l. Več se izve pri Direkciji državnega rudnika Zabukovca, pošta Griže. 5630

Nasa obrt

Patent »LUCIFER«

trajno zatre stenice in ščurke. Prodaja trgovina Zupan, Sv. Petra c. 35.

Ne samo ceno,

temveč tudi kakovost izdelka se mora upoštevati pri nabavi poslovnih knjig.

Knjigopisateljica K. T. D., čitalnica in toornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6/II.

B. C. I. Travellers' cheques

Potovalne čeke Banca commerciale italiana v ital. lirah, franc. frankih, angl. funtih in U. S. dolarjih vnovčujo vse važnejše banke na svetu. Zahtevajte jih pri svoji banki predno nastopite potovanje.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi naše drage mamice, stare mamice in tašče, gospe

Marjete Virk

kakorkoli izrazili svoje sočustvovanje in vsem, ki so drago nam pokojnico spremili na njeni zadnji poti, se tem potom najtopleje zahvalujemo.

V Ljubljani, dne 19. julija 1927.

Žalujejoči ostali.

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čač.

Urednik: Franc Terseglav.

Maline

kupuje vsako množino, tudi cele vagone trdka »ALKO«, družba z o. z. oddelek za brezalkoholne pijače Ljubljana, Kolizej

